

SENAT DE BELGIQUE

Session de 1946-1947

SEANCE DU 2 JUILLET 1947

Rapport de la Commission de l'Instruction Publique, chargée d'examiner le projet de loi contenant le Budget du Ministère de l'Instruction Publique pour l'exercice 1947.

(Voir les n°s 4-IX, 191, 205, 211, 221 et 241 (session de 1946-1947) et les Annales parlementaires de la Chambres des Représentants, séances des 5 et 6 mars, 28 et 29 mai mai 1947 ; le n° 169, session de 1946-1947 du Sénat).

BELGISCHE SENAAT

Zitting 1946-1947

VERGADERING VAN 2 JULI 1947

Wetsontwerp houdende de Begroting van het Ministerie van Openbaar Onderwijs voor het dienstjaar 1947.

(Zie de n°s 4-IX, 191, 205, 211, 221 en 241 (zitting 1946-1947) en de Handelingen van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, vergadering van 5 en 6 Maart, 28 en 29 Mei 1947 ; n° 169, zitting 1946-1947, van de Senaat).

Présents : MM. LIBOIS, Président ; BAUR, BOUWERAERTS, CRAEYBECKX, DE SMET (P.), LEYSEN, MAZEREEL, MISSIAEN, VAN IN, VAN KERCKHOVEN, YERNAUX et MATAGNE, Rapporteur.

SOMMAIRE

I ^{re} PARTIE : Examen du projet de budget du Ministère de l'Instruction Publique pour l'exercice 1947.	p. 2
II ^e PARTIE : Tableaux des populations scolaires.	p. 19
III ^e PARTIE : Réformes en cours ou en vue dans les divers enseignements.	p. 39
IV ^e PARTIE : En Commission.	p. 55

INHOUD

I ^e DEEL : Uiteenzetting van de Begroting.	blz. 2
II ^e DEEL : Tabel der schoolbevolking.	blz. 19
III ^e DEEL : Hervormingen in uitvoering of in vooruitzicht in de verscheidene onderwijstakken.	blz. 39
IV ^e DEEL : In Commissie.	blz. 55

INTRODUCTION

Mesdames, Messieurs,

La Commission de l'instruction publique a ressenti une douleur profondément sincère à l'occasion de la catastrophe effroyable qui a atteint le personnel et leurs familles, et dévasté les locaux et les archives de l'Administration Centrale du Ministère de l'Instruction publique.

La Commission prie le gouvernement et particulièrement Monsieur le Ministre de l'Instruction publique, ainsi que les familles des victimes, d'accueillir l'hommage de ses condoléances émues.

La Commission a cru bien faire en invitant son rapporteur à présenter, cette année, pour aider les sénateurs dans leur travail d'analyse des documents parlementaires, un exposé détaillé du budget de 1947 et d'en confronter les chiffres et ceux du budget de 1946 en donnant les raisons des différences.

D'autre part, le rapporteur a pensé rendre service à tous ceux qui s'intéressent aux choses d'enseignement en leur donnant connaissance, d'une façon brève, mais qu'il espère claire, des réformes, expériences et modifications en cours ou simplement en vue dans les divers ordres d'enseignement. Cela est indispensable à qui veut suivre le développement ou les résultats de l'une ou l'autre réforme.

1re PARTIE

EXAMEN DU PROJET DE BUDGET DU MINISTRE DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE POUR L'EXERCICE 1947.

(Budget voté à la Chambre, augmenté des amendements du Gouvernement.)

Le projet de budget pour 1947 présenté à la Chambre, comportait des crédits s'élevant

INLEIDING

Mevrouwen, Mijne Heren,

De Commissie van Openbaar Onderwijs is smartelijk getroffen geweest ter gelegenheid van de ramp, die over de personeelsleden en hun gezinnen is neergekomen en de lokalen en archiefstukken van het hoofdbestuur van Openbaar Onderwijs heeft verwoest.

De Commissie verzoekt de Regering en in het bijzonder de heer Minister van Openbaar Onderwijs, alsmede de families van de slachtoffers, haar welgemeende deelneming in hun rouw te willen aanvaarden.

Ten einde de senatoren behulpzaam te zijn bij hun ontleding van de parlementaire stukken, heeft de Commissie goed menen te doen door haar verslaggever dit jaar te verzoeken om een omstandige uiteenzetting van de begroting voor 1947 en een vergelijking tussen deze cijfers en die van de begroting voor 1946, met opgave van de redenen der verschillen.

Voorts meent de verslaggever een dienst te bewijzen aan allen, die belang stellen in onderwijsaangelegenheden door een korte, doch, naar hij hoopt, heldere kennisgeving van de hervormingen, proefnemingen en wijzigingen, die aan de gang of overwogen zijn in de verschillende takken van onderwijs. Dit is onmisbaar voor ieder, die het verloop of de uitkomsten van een of andere hervorming wil nagaan.

1ste DEEL

UITEENZETTING VAN DE BEGROTING (aangenomen in de Kamer met de amendementen van de Regering)

Het bij de Kamer ingediende ontwerp van begroting voor 1947 omvatte kredieten ten bedrage van :

à frs 4.109.311.720 pour les dépenses ordinaires ;
 frs 69.880.000 pour les dépenses exceptionnelles ;
 frs 24.350.000 pour les dépenses de guerre,
 soit ensemble, à la somme de
4.203.541.720 frs.

Compte tenu des amendements déposés sur le bureau de la Chambre des Représentants (voir document 211, 1946-1947, de la Chambre des Représentants du 28-2-1947), ce projet de budget s'établit finalement à :

fr. 4.109.311.720 voor de gewone uitgaven ;
 fr. 69.880.000 voor de uitzonderingsuitgaven ;
 fr. 24.350.000 voor de oorlogsuitgaven ;
 zijnde te zamen : **4.203.541.720 fr.**

Met inachtneming van de bij de Kamer der Volksvertegenwoordigers ingediende amendementen (zie gedr. st. 211, zitting 1946-1947, Kamer der Volksvertegenwoordigers, dd. 28-2-1947), bedraagt dat begrotingsontwerp ten slotte als volgt :

	Crédits primitifs	Amendement	Crédits définitifs
	Aanvankel. kred.	Amendementen	eind. kredieten

Dépenses ordinaires :		4.109.311.720 + 2.900.150 =	4.112.211.870 frs.
Gewone uitgaven :			
Dépenses exceptionnelles :		69.880.000 + 27.415.000 =	97.295.000 frs.
Uitzonderingsuitgaven :			
Dépenses de guerre :		24.350.000 + 5.000.000 =	29.350.000 frs.
Oorlogsuitgaven :			
		4.203.541.720 + 35.315.150 =	4.238.856.870 frs

COMPARAISON AVEC LES BUDGETS DES EXERCICES 1945 ET 1946.

Le projet de budget amendé pour 1947, comparé au budget de 1946 voté par les Chambres législatives, accuse une augmentation de 4.238.856.870 frs — 2.583.274.137 = 1.655.582.733 frs.

Toutefois, si l'on incorpore au budget de 1946 le montant des crédits supplémentaires sollicités pour cet exercice, soit 1.599.541.050 frs, l'augmentation est ramenée à 56.041.683 frs.

Le même projet de budget pour 1947, comparé au budget de 1945 voté par les Chambres législatives, accuse une augmentation de 4.238.856.870 — 2.398.494.300 = 1.840.362.570 frs.

VERGELIJKING MET DE BEGROTINGEN VOOR 1945 EN 1946

Het geamendeerde ontwerp van begroting voor 1947 wijst, in vergelijking met de begroting voor 1946, zoals aangenomen door de wetgevende Kamers, een verhoging aan met 4.238.856.870 — 2.583.274.137 = 1.655.582.733 frank

Als men in de begroting voor 1946 evenwel het bedrag van de voor dat dienstjaar gevraagde bijkredieten voegt, nl. 1.599.541.050 fr., loopt de verhoging terug tot 56.041.683 fr.

Hetzelfde ontwerp van begroting voor 1947 wijst, in vergelijking met de begroting voor 1945, zoals aangenomen door de Wetgevende Kamers, een verhoging met 4.238.856.870 fr. — 2.583.274.137 fr. = 1.840.362.570 fr.

Comparé au budget de 1945, ce dernier majoré des crédits supplémentaires y rattachés, l'augmentation n'est plus que de
 $4.238.856.870 - 2.741.758.100 =$
1.497.098.770 frs.

EXAMEN DETAILLE DU PROJET DE BUDGET DE 1947

Avertissement :

Le signe + signifiera augmentation.

Le signe — = diminution

CHAPITRE Ier

DEPENSES DE PERSONNEL

Ce chapitre comprend 6 articles.

ART. 1er. — **Traitement du Ministre :** 220.000 frs, porté à 425.000 frs par voie d'amendement ; ce nouveau traitement prend cours le 1-1-1947.

ART. 2. — **Traitements d'activité des fonctionnaires, etc.** 3.606.678.470 frs, portés à frs 3.606.735.970, par voie d'amendement.

A noter, toutefois, que l'amendement de 57.500 frs, qui avait pour but de majorer le crédit alloué au Château de Gaesbeek pour la révision du traitement du Conservateur de cet établissement, sera supprimé. Cette suppression a été demandée au Ministre du Budget par dépêche du 10 mai 1947.

Le crédit total de l'article 2 sera donc ramené à 3.606.678.470 frs.

La comparaison avec le crédit alloué au même article pour 1946, fait apparaître une augmentation de 1.518.107.710 frs.

Celle-ci est due, en ordre principal, à l'application de la péréquation des traitements, dont le principe a été admis par l'Arrêté du Régent du 20-6-1946.

Toutefois, si l'on tient compte du crédit supplémentaire demandé pour 1946, à l'effet de couvrir la dépense résultant de l'application de la dite péréquation avec effet rétroactif au 1-1-1946, l'augmentation se limite à 169.138.710 frs.

Vergeleken met de begroting voor 1945, bedraagt de verhoging, na toevoeging van de daaraan verbonden bijkredieten, nog slechts
 $4.238.856.870 - 2.741.758.100 : 1.497.098.770$
frank.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

N.B. Het teken + betekent vermeerdering ;
het teken — betekent vermindering.

HOOFDSTUK I :

UITGAVEN VOOR PERSONEEL

Dit hoofdstuk omvat zes artikelen.

ART. 1. Jaarwedde van de Minister : 220.000, bij wege van amendement op 425.000 frank gebracht ; deze nieuwe wedde gaat in op 1 Januari 1947.

ART. 2. Activiteitswedden der ambtenaren, enz. 3.606.678.470 fr., bij wege van amendement op 3.606.735.970 fr. gebracht.

Er valt evenwel op te merken dat het amendement van 57.500 frank, ter verhoging van het krediet aan het kasteel te Gaasbeek voor de herziening van de wedde van de conservator van dat kasteel, zal wegvallen.

Dit is aan de Minister van Begroting gevraagd bij dienstbrief van 10 Mei 1947.

Het totaal krediet van artikel 2 zal dus teruggaan tot 3.606.678.470 fr. Vergeleken met het krediet voor hetzelfde artikel in 1946, is er een verhoging met 1.518.107.710 frank.

Dit is in hoofdzaak te wijten aan de toepassing van de nieuwe weddeschalen, die in beginsel zijn aangenomen bij het Regentsbesluit van 20 Juni 1946.

Als er evenwel rekening wordt gehouden met het voor 1946 gevraagde bijkrediet tot dekking van de uitgave ingevolge de toepassing van die nieuwe weddeschalen met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1946, is er slechts een verhoging van 169.138.710 frank.

Littéras nouveaux :

2-15. Personnel enseignant des écoles complémentaires des cantons de l'Est (arrêté-loi du 19-9-1945), frs 8.712.400.

Pour 1946, cette dépense a été imputée sur le crédit de l'art 2-14 (Athenées royaux et écoles moyennes de l'Etat).

2-44. Inspection des enseignements technique et agricole : frs 4.775.700.

Par arrêté du Régent du 8 janvier 1946, l'Administration technique de l'enseignement professionnel, industriel et ménager et l'inspection de l'enseignement agricole sont détachées respectivement des Ministères des affaires économiques et de l'agriculture et sont rattachées au Ministère de l'Instruction Publique.

Pour 1946, les dépenses de l'espèce ont été imputées sur des crédits mis à la disposition du Ministère de l'Instruction Publique par les deux départements précités.

2-57. Conservatoire royale de Musique de Mons. — Dépenses de personnel de toute nature. Sans indication de crédit. Accord de principe pour l'inscription du littéra ; quant au crédit, il sera vraisemblablement introduit par la voie des crédits supplémentaires.

Littéras supprimés.

2-16 de 1946 : Inspection diocésaine.

Le personnel de ce service est, par application de l'arrêté de cadre du 18-7-1946, groupé avec celui de l'inspection primaire.

Remarques importantes.

Il est à présumer que les crédits inscrits sous les littéras 2-10, 2-11 et 2-12 seront insuffisants ; en effet, les barèmes qui ont servi de base à l'élaboration de ces crédits seront très vraisemblablement majorés au cours de leur examen par le pouvoir législatif.

D'autre part, le crédit de 2.219.375.000 frs inscrit sous le littéra 2-22, sera notablement insuffisant. Cette insuffisance est due au fait que les barèmes proposés par le département pour le personnel enseignant primaire ont été sérieusement majorés en cours de

Nieuwe littera's.

2-15 Onderwijzend personeel van de scholen voor voortgezet onderwijs van de Oostkantons. (besluitwet van 19 September 1945) fr. 8.712.400.

In 1946 was deze uitgave aangerekend op het krediet in artikel 2-14 (koninklijke athenea en Rijksmiddelbare scholen).

2-44 Toezicht over het technisch en landbouwonderwijs fr. 4.775.700.

Bij Regentsbesluit van 8 Januari 1946, wordt het technisch bestuur van het vak-, nijverheids- en huishoudonderwijs en de inspectie van het landbouwonderwijs onderscheidenlijk gedetacheerd van de Ministeries van Economische Zaken en van Landbouw en verbonden aan het Ministerie van Openbaar Onderwijs.

In 1946 waren de uitgaven van deze soort aangeschreven op de kredieten welke de twee vóornoemde departementen aan het Ministerie voor Openbaar Onderwijs ter beschikking stelden.

2-57 Koninklijk muziekconservatorium te Bergen.

Uitgaven voor personeel van allen aard. Geen kredietopgave. Principieel akkoord voor de opnemings van deze littera, terwijl het krediet vermoedelijk zal ingevoerd worden bij wege van bijkredieten.

Weggefallen littera's.

2-16 van 1946 : Diocesaan toezicht.

Het personeel van deze dienst is met toepassing van het kaderbesluit van 18-7-1946 ondergebracht bij het personeel van het toezicht over het lager onderwijs.

Belangrijke opmerkingen

Het valt te verwachten dat de kredieten onder de littera's 2-10, 2-11 en 2-12 ontoereikend zullen zijn ; immers, de weddeschalen die ten grondslag hebben gelegen aan de berekening van deze kredieten zullen waarschijnlijk verhoogd worden in de loop van een onderzoek door de wetgevende macht.

discussion devant les Chambres législatives. Cette insuffisance de crédit est évaluée à + ou — 300 millions par l'Administration de l'enseignement primaire. Ce dernier chiffre a été cité au cours d'une conférence entre hauts fonctionnaires de l'Administration du Budget et du département de l'Instruction publique.

Enfin, il convient de noter que le crédit de 449.500.000 frs, figurant à l'article 2-56 pour les subventions-traitements à l'enseignement technique, a été ramené à 424.500.000 frs, dans le cadre des réductions consenties sur le budget de 1947.

ART. 3. — Rémunération des agents temporaires et salariés : frs 90.444.100.

La comparaison avec le crédit alloué au même article pour 1946 fait apparaître une augmentation de 46.545.790 frs.

Celle-ci est due, en ordre principal, à l'application de la péréquation des rémunérations, dont le principe a été admis par l'Arrêté du Régent du 20-6-1946.

Toutefois, si l'on tient compte du crédit supplémentaire demandé pour 1946, à l'effet de couvrir la dépense résultant de l'application de la dite péréquation avec effet rétroactif au 1-1-1946, l'augmentation se réduit à 17.956.790 frs.

Littéra nouveau.

3-30. Inspection des enseignements technique et agricole frs 3.107.200.

Voir dans la note ci-dessus relative à l'art. 2, le texte inscrit sous le littéra 2-44.

Littéras supprimés :

3-8 de 1946 : « Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen », etc.

Le personnel temporaire et salarié étant commun avec celui de l'Académie royale de Belgique, la charge totale est imputée sur le crédit de ce dernier établissement.

3-19 de 1946 : Musée royal des arts décoratifs contemporains. Fondation Louis Empain. Ce crédit disparaît par suite de la révocation de la dite fondation. Dans le

Voorts zal ook het krediet van 2.219.375.000 frank in littera 2-22 merkkelijk ontoereikend zijn. Dit is hieraan te wijten dat de door het departement voorgestelde weddeschalen door het lager onderwijspersoneel aanzienlijk verhoogd werden tijdens de bespreking in de Wetgevende Kamer. De ontoereikendheid van dit krediet bedraagt, naar schatting van het bestuur van het lager onderwijs, $\pm$ 300 miljoen. Dit cijfer is naar voren gebracht in de loop van een conferentie tussen hoge ambtenaren van het bestuur van begroting en van het departement van openbaar onderwijs.

Ten slotte verdient het opmerking, dat het krediet van 449.500.000 fr. in artikel 2-56 voor de toelagen-wedden van het technisch onderwijs, tot 424.500.000 fr. teruggebracht is binnen het kader van de toegestane verlagingen op de begroting van 1947.

ART. 3. Lonen der tijdelijke en loontrekkende bedienden : fr. 90.444.100.

Vergeleken met het krediet voor hetzelfde artikel in 1946, is er een verhoging waar te nemen van 46.545.790 frank.

Deze is in hoofdzaak toe te schrijven aan de toepassing van de nieuwe weddeschalen, in beginsel aangenomen bij Regentsbesluit van 20 Juni 1946.

Als er evenwel rekening gehouden wordt met het voor 1946 gevraagde bijkrediet tot dekking van de uitgaven ingevolge de toepassing van gezegde schalen met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1946, bedraagt de vermeerdering slechts 17.956.790 fr.

Nieuwe littera : 3-30.

Toezicht over het technisch en landbouwonderwijs : fr. 3.107.200. Zie in bovenstaande nota betreffende artikel 2 de tekst van littera 2-44.

Weggevalen littera's.

3-8 van 1946, « Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen ».

Daar het tijdelijk en loontrekkend personeel hetzelfde is als dat van de « Académie

cadre des réductions demandées pour 1947, le crédit de l'article 3-42 (Prolongation scolaire) a été ramené de 10 à 7 millions de fr.

REMARQUE IMPORTANTE.

Nonobstant une majoration totale de quelque 14 millions par rapport au crédit de 1946, augmenté de crédits supplémentaires sollicités, il est à craindre que le **crédit général de l'art. 3 ne soit insuffisant**. En effet, l'élaboration des propositions budgétaires a été faite à une époque où les barèmes des gens de maîtrise et du personnel ouvrier n'étaient pas encore fixés et l'on a été forcé de recourir à des chiffres très approximatifs.

ART. 4. — Traitements de disponibilités.
fr. 19.128.800.

La comparaison avec le crédit alloué au même article pour 1946 fait apparaître une augmentation de 8.419.280 fr.

Celle-ci est due, en ordre principal, à la revision des barèmes des traitements.

Cependant, si l'on tient compte du crédit supplémentaire demandé pour 1946, à l'effet de couvrir la dépense résultant de l'application de cette revision au 1-1-46, le crédit sollicité pour 1947 est en diminution de 880.720 fr.

ART. 5. — Indemnités pour prestations diverses : 6.148.250 fr.

Comparé avec 1946, le crédit demandé pour 1947 est en diminution de 1.260.710 fr. Si l'on tient compte du crédit supplémentaire sollicité pour 1946, cette diminution est portée à 1.642.210 fr. et est due, en ordre principal, à la suppression des crédits prévus antérieurement pour le paiement des heures supplémentaires de cours des professeurs de l'enseignement supérieur. D'autre part, quelques petits crédits ont été supprimés.

Cependant, la Commission créée pour la revision du taux des indemnités n'ayant pas encore terminé ses travaux, il est prématuré d'affirmer que, nonobstant l'application

Royale de Belgique », wordt de totale last aangerekend op het krediet voor laatstgenoemde instelling.

3-19 van 1946, Belgisch koninklijk museum voor hedendaagse sierkunsten. — Stichting Louis Empain. Dit krediet vervalt als gevolg van de opheffing van deze stichting.

Binnen het kader van de voor 1947 gevraagde verminderingen, wordt het krediet in artikel 3-42 (verlengde leertijd) van 10 tot 7 miljoen frank teruggebracht.

Belangrijke opmerking. In weerwil van een totale verhoging met zowat 14 miljoen ten opzichte van het krediet van 1946, vermeerderd met de gevraagde bijkredieten, valt er voor te vrezen dat het algemeen krediet in artikel 3 ontoereikend zal zijn. Immers, de begrotingsvoorstellen werden opgemaakt in een tijd toen de loonschalen voor het meester- en werkliedenpersoneel nog niet waren vastgesteld, zodat de getallen slechts bij benadering konden berekend worden.

ART. 4. Jaarwedden van het ter beschikking gestelde personeel, fr. 19.128.000.

Vergeleken met het krediet voor hetzelfde artikel in 1946, is er een verhoging waar te nemen met 8.419.280 fr.

Deze is in hoofdzaak te wijten aan de herziening van de weddeschalen.

Als er evenwel rekening wordt gehouden met het voor 1946 gevraagde bijkrediet tot dekking van de uitgaven ingevolge de toepassing van deze herziening met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1946, bedraagt het gevraagde krediet voor 1947, 880.720 frank minder.

ART. 5. Vergoedingen voor allerlei diensten : 6.148.250 fr. Vergeleken met 1946, bedraagt het gevraagde krediet voor 1947, 1.260.710 frank minder. Als er rekening gehouden wordt met het voor 1946 gevraagde bijkrediet, komt deze vermindering op 1.642.210 fr. en is het in hoofdzaak te wijten aan de intrekking van de vroeger verleende kredieten ter vergoeding van overuren van leraars bij het hoger onderwijs. Daarnaast zijn enkele kleine kredieten weggevallen.

Daar de commissie ingericht voor de her-

pour 1947 d'un léger pourcentage de majoration, les crédits inscrits au projet de budget seront suffisants.

ART. 5bis de 1946. — Abonnement de l'Avocat du département — fr. Le titulaire est décédé et ne sera pas remplacé.

ART. 6. — **Secours ordinaires.** Fr. 500.000. Statu quo.

En résumé, le chapitre Ier (Dépenses de personnel) est en majoration de 156.746.570 fr. sur le chapitre correspondant de 1946, compte tenu des crédits supplémentaires sollicités pour ce dernier exercice.

CHAPITRE II :

DEPENSES DE MATERIEL, DE FRAIS DE VOYAGE ET DE VACATION

Il comporte les articles 7 à 15.

ART. 7. — **Impôts, consommation d'eau, de gaz et d'électricité. — Dépenses de fonctionnement inéluctables.**

Fr. 20.175.500 portés à fr. 20.190.200 par amendement comparé avec le crédit voté pour 1946, le crédit du présent article est en majoration de 5.339.500 fr.

Si l'on tient compte du crédit supplémentaire sollicité pour 1946, l'augmentation est ramenée à 4.707.500 fr.

Elle se justifie, en ordre principal, par l'augmentation des tarifs et la reprise d'une activité normale des services ; en ordre secondaire, par la création de nouveaux services.

Parmi ces derniers, il faut noter :

1) le service des archives centrales, iconographiques, d'art national et le laboratoire central des musées de Belgique ;

2) les divers services, tant centraux qu'extérieurs, de l'Inspection des enseignements technique et agricole (voir dans le corps de la note relative à l'art. 2, la mention figurant sous le littéra 2-44).

zierung van de vergoedingen nog niet gereed is met haar werkzaamheden, is het nog te vroeg om te verklaren dat, in weerwil van de toepassing van een geringe verhogingscoëfficiënt voor 1947, de in het begrotingsontwerp opgenomen kredieten toereikend zullen wezen.

ART. 5bis van 1946. Abonnement van de advocaat van het departement. fr. 24.000. De titularis is overleden en wordt niet vervangen.

ART. 6. *Gewone hulpelden* fr. 500.000 statu quo.

Samenvattend kunnen we zeggen dat hoofdstuk I (Uitgaven voor personeel 156.746.570 fr. meer bedraagt dan in 1946 met inachtneming van de gevraagde bijkredieten voor laatstgenoemd dienstjaar.

HOOFDSTUK II :

UITGAVEN VOOR MATERIEEL, REISKOSTEN EN VACATIEKOSTEN

Het beslaat de artikelen 7 tot 15.

ART. 7. *Belastingen, verbruik van water, gas, electriciteit — onafwendbare werkingskosten.*

Fr. 20.175.500 bij amendement of fr. 20.190.200 gebracht. Vergeleken met het voor 1946 goedgekeurd krediet, is het tegenwoordig krediet 5.339.500 fr. hoger.

Houdt men rekening met het voor 1946 gevraagde bijkrediet, dan valt de verhoging terug op 4.707.500 fr.

Zij is in hoofdzaak verantwoord door de verhoging van de tarieven en de hervatting van een normale activiteit der diensten ; in de tweede plaats door het oprichten van nieuwe diensten.

Daaronder vermelden wij :

1) Dienst van het Centraal, Iconographisch, Nationale kunstarchief en het Centraal laboratorium der Belgische Musea.

2) De verscheidene diensten, zowel hoofdzakelijk buitendiensten, van de Inspectie van het Technisch- en Landbouwonderwijs (zie in de tekst van de nota betreffende artikel 2, de onder litt. 2-44 voorkomende vermelding).

Par contre, le crédit alloué antérieurement au Musée Royal des Arts Décoratifs contemporains (art. 7-20 de 1946) disparaît, par suite de la révocation de la fondation Empain.

ART. 8. — Autres dépenses de matériel
Fr. 89.358.400, portés à 89.958.400 fr. par amendement.

Le crédit du présent article accuse une augmentation de 30.766.100 fr. par rapport à 1946. Si l'on tient compte du crédit supplémentaire sollicité pour ce dernier exercice, l'augmentation est ramenée à 23.627.300 fr.

Cette augmentation, si justifie notamment par la hausse des prix, la reprise d'une activité normale et la création de nouvelles institutions ou services.

Rentrent dans cette dernière catégorie :

1) les services cités dans la note ci-dessus relative à l'art. 7 (litt. 23 et 55).

2) les dépenses de toute nature découlant de la reprise du Planetarium (litt. 53).

3) les dépenses résultant de l'utilisation de véhicules automobiles (litt. 54).

4) Conservatoire royal de Musique de Mons (dépenses de matériel de toute nature), dont le crédit sera fixé à l'occasion du dépôt du feuillet des crédits supplémentaires à 1947.

En revanche, le crédit alloué antérieurement au Musée Royal des Arts Décoratifs contemporains (art. 8-25 de 1946) disparaît, répétons-le, par suite de la révocation de la donation Empain.

Dans le cadre des réductions consenties pour 1947, les crédits des littéras 8-4, 5, 43, 50 et 53 ont été diminués globalement de 1.400.000 fr.

ART. 9. — Fournitures de bureau, etc.
frs 1.556.900 portés à 1.568.900 par amendement.

Comparé avec le crédit alloué pour 1946, auquel vient s'ajouter le montant des crédits sollicités pour cet exercice, le crédit inscrit pour 1947 accuse une majoration de 85.000 fr., due à la hausse des prix et à la création de nouveaux services.

Daarentegen verdwijnt het krediet dat tevoren toegekend werd aan het Koninklijk Museum voor Hedendaagse Sierkunsten (art. 7-20 van 1946), ten gevolge van de opheffing van de stichting Empain.

ART. 8. Andere uitgaven voor materieel.
fr. 89.358.400 bij amendement op 89.958.000 gebracht.

Het krediet van onderhavig artikel wijst op een verhoging met 30.766.100 fr., ten opzichte van 1946. Houdt men rekening met het voor laatstbedoeld dienstjaar gevraagd bijkrediet, dan valt de verhoging terug op 23.627.300 fr.

Deze verhoging is nl. verantwoord door de stijging van de prijzen, de hervatting van een normale bedrijvigheid en de oprichting van nieuwe instellingen of diensten.

Vallen onder deze laatste categorie :

1) De diensten vermeld in de bovenstaande nota betreffende art. 7 (litt. 23 en 55).

2) De uitgaven van elke aard voortvloeiende uit de overneming van het Planetarium (litt. 53).

3) De uitgaven voortvloeiende uit het gebruik van autovoertuigen (litt. 54).

4) Koninklijk Muziekconservatorium te Bergen (uitgaven voor materieel van elke aard) waarvan het krediet zal vastgesteld worden ter gelegenheid van het indienen van de aanvullingsbegroting voor bijkredieten op 1947.

Daarentegen verdwijnt, wij herhalen het, het tevoren aan de Koninklijke Musea voor Hedendaagse Sierkunst toegekend krediet (art. 8-25 van 1946), ten gevolge van de opheffing van de schenking Empain.

In het kader van de voor 1947 aangenomen verminderingen, werden de kredieten der litt. 8-4, 5, 43, 50 en 53 globaal met 1.400.000 verminderd.

ART. 9. Bureaubenodigdheden, enz., fr. 1.556.900 bij amendement op 1.568.900 gebracht.

Vergeleken met het voor 1946 toegekende krediet, waarbij het bedrag van de door dat dienstjaar gevraagde bijkredieten dient ge-

Pour ces derniers, voir notre justificative à l'art. 7 ci-dessus.

N. B. — Le littéra 1 a été réduit de 22.500 fr. au cours des opérations de compression des crédits.

ART. 10. — Bibliothèque centrale : livres et périodiques. Fr. 100.000 portés à 150.000 par amendement.

Comparé avec le crédit alloué pour 1946, lequel a été doublé par la voie des crédits supplémentaires, le crédit sollicité pour 1947 accuse une augmentation de 50.000 fr. justifiée par l'extension de son activité et la nécessité d'acquérir un certain nombre d'ouvrages étrangers fort coûteux.

ART. 11. — Frais de voyage, jetons de présence, indemnités de vacation et de déménagement. Fr. 10.795.200 portés à 10.807.200 par amendement.

Crédit en hausse de 3.272.550 fr. par rapport à celui voté pour 1946. L'augmentation est ramenée à 2.309.550 fr., si l'on tient compte du crédit supplémentaire sollicité pour 1946.

Cette majoration est provoquée par l'augmentation du nombre des déplacements, la création de nouveaux services et l'élévation du taux des indemnités de frais de rente et de séjour (arrêté du 29-11-1945).

Les nouveaux services ont déjà été mentionnés dans les notes relatives aux articles 7 et 8.

ART. 12. — Remboursement aux deux S. N. de transport, du prix des réquisitoires, des abonnements et des transports en débet. Fr. 1.600.000 portés à 2.200.000 fr. par amendement.

Crédit en diminution de 160.000 fr. par rapport au crédit alloué pour 1946 et majoré du montant du crédit supplémentaire sollicité pour ce dernier exercice. Toutefois, le rythme actuel des dépenses de l'espèce fait présager une insuffisance de crédit.

voegd, wijst het voor 1947 uitgetrokken krediet op een verhoging met 85.000 fr., te wijten aan de stijging der prijzen en aan de oprichting van nieuwe diensten.

Voor deze laatste, zie toelichting op art. 7 hierboven.

N. B. Litt. 1 werd met 22.500 verminderd, in de loop van de verrichtingen tot besnoeiing van de kredieten.

ART. 10. Centrale Bibliotheek : Boeken en Tijdschriften. fr. 100.000 bij amendement op 150.000 gebracht.

Vergeleken met het voor 1946 toegekende krediet, dat door middel van bijkredieten verdubbeld werd, wijst het voor 1947 gevraagde krediet op een verhoging met 50.000 fr., verantwoord door de uitbreiding van haar bedrijvigheid en de noodzakelijkheid een zeker aantal zeer kostbare vreemde werken aan te schaffen.

ART. 11. Reiskosten, zitpenningen, vacatievergoedingen en verhuizingsvergoedingen: fr. 10.795.200 bij amendement op 10.807.200 gebracht.

Krediet verhoogd met 3.372.550 fr., ten opzichte van het voor 1946 goedgekeurde. De verhoging valt op 2.309.550 fr. terug, indien men rekening houdt met het voor 1946 gevraagde bijkrediet.

Deze verhoging is teweeggebracht door de vermeerdering van het aantal verplaatsingen, de oprichting van nieuwe diensten en de stijging van het bedrag der reis- en verblijfkosten (besluit van 29-11-1945).

De nieuwe diensten werden reeds in de nota's betreffende artikelen 7 en 8 vermeld.

ART. 12. Terugbetalingen aan de twee S. N. van vervoer, van de prijs der vorderingen, der abonnementen en het vervoer in debet., fr. 1.600.000 bij amendement op 2.200.000 fr. gebracht.

Krediet vermindert met 160.000 fr., ten opzichte van het voor 1946 verleende krediet, en verhoogd met het bedrag van de voor dit laatste dienstjaar gevraagd bijkrediet. Het tegenwoordig tempo van de uitgaven van die

ART. 13. — **Redevance postale.** Fr. 2.326.300 en augmentation de 686.318 fr. sur 1946. Chiffre fixé par le Ministère des Communications.

ART. 14. — **Dépenses découlant de l'application de l'art. 27** de la loi du 7-8-1931 sur la conservation des monuments et des sites. Fr. 25.000. Statu quo.

ART. 15. — **Publications.** Fr. 5.000.000, en augmentation de 1.197.300 fr. sur le crédit alloué pour 1946 et majoré du crédit supplémentaire sollicité pour cet exercice.

Cette augmentation de crédit est justifiée par la hausse des prix, la nécessité de publier certains bulletins pédagogiques et la création des nouveaux services repris dans les notes précédentes.

En résumé, le chapitre II (dépenses de matériel, de frais de voyage, etc.) est en majoration de 31.080.468 fr., par rapport au montant du chapitre correspondant de 1946, augmenté des crédits supplémentaires sollicités pour l'exercice écoulé.

CHAPITRE III :

SUBVENTIONS DE TOUTE NATURE

Il comporte les articles 16 à 20.

ART. 16. — **Subventions légales.** Fr. 163.008.240 portés à 163.032.240 fr. par amendement.

Crédit en hausse de 51.459.925 fr. par rapport au crédit alloué pour 1946 et majoré des crédits supplémentaires à rattacher à ce dernier exercice.

Sous-crédits en augmentation sérieuse :

Litt. 1. Fonds des Mieux-doués ; 2.500.000 fr. d'augmentation. 2, 3 et 4. Universités libres et Ecole des Mines de Mons. 2 × 17.498.975 et 3.497.975 d'augmentation.

11. Subventions extraordinaires aux institutions d'enseignement technique. 10 millions en plus.

aard doet evenwel een krediet-tekort voorzien.

ART. 13. *Retributie aan posterijen.* fr. 2.326.300 met 686.318 fr. gestegen tegenover 1946. Cijfer vastgesteld door het Ministerie van Verkeerswezen.

ART. 14. *Uitgaven ingevolge de toepassing van art. 27 der wet van 7-8-1931* op het behoud van monumenten en landschappen fr. 25.000 — statu quo.

ART. 15. *Publicaties.* fr. 5.000.000, 1.197.300 fr. hoger dan het voor 1946 toegekende krediet, en verhoogd met het voor dat dienstjaar gevraagde bijkrediet.

Deze kredietverhoging is verantwoord door de stijging der prijzen, de noodzakelijkheid sommige pedagogische bulletins uit te geven en de oprichting van nieuwe in de vorige nota's vermelde diensten.

Alles samengevat wijst hoofdstuk II (uitgaven voor materieel, reis en verblijfkosten, enz.) op een verhoging met 31.080.468, ten opzichte van het bedrag van het overeenstemmend hoofdstuk van 1946, verhoogd met de voor het verlopen dienstjaar gevraagde bijkredieten.

HOOFDSTUK III

TOELAGEN VAN ELKE AARD

Het beslaat de artikelen 16 tot 20.

ART. 16. *Wettelijke toelagen :* frank 163.008.240 bij amendement op 163.032.240 gebracht.

Krediet met 51.459.925 hoger dan het voor 1946 verleende krediet en verhoogd met de aan dit laatste dienstjaar te verbinden bijkredieten.

Subkredieten die op een merkelijke verhoging wijzen :

Litt. 1 Fonds der meestbegaafden ; fr. 2.500.000 verhoging. 2 - 3 en 4, Vrije Universiteiten en Mijnbouwschool te Bergen 2 × 17.498.975 en 3.497.975 verhoging.

11. Buftengwone toelagen aan de inrichtingen voor technisch onderwijs. 10 miljoen meer.

Crédits nouveaux.

Litt. 12. Intervention de l'Etat dans les frais de transport des enfants qui fréquentent les écoles complémentaires. Fr. 30.000.

13. Achat de livres d'auteurs belges, etc., Fr. 750.000 prélevés sur le crédit du litt. 9 : bibliothèques publiques (livres).

La simple énumération de ces textes permet de déceler les raisons qui ont dicté l'augmentation de ces crédits ou leur première insertion.

N. B. — Les crédits des littéras 5 et 12 ont été réduits respectivement de 380.000 et 15.000 fr. dans le cadre des compressions imposées pour 1947.

ART. 17. — **Subventions conventionnelles.** Fr. 15.155.900, en augmentation de 1.175.000 fr. sur le crédit alloué pour 1946 et majoré du crédit supplémentaire sollicité pour cet exercice.

Sous-crédits majorés considérablement.

Litt. 5. Académies et écoles de dessin + Fr. 1.000.000.

Litt. 6. Ecoles de musique + Fr. 1.000.000.
Conséquence de la revision des barèmes.

Par contre, le litt. 1 (subventions scientifiques) est réduit de 300.000 Fr. et le litt. 7 disparaît par suite de son absorption par le crédit ouvert au service des relations extérieures (art. 20).

N.B. — Le subside de 675.000 fr. litt. 3, sollicité par l'Academia Belgica à Rome a été ramené à 600.000 fr. dans le cadre des compressions imposées pour 1947.

ART. 18. — **Subventions facultatives.** Fr. 53.900.100 portés à 54.075.100 par amendement.

Majoration de 6.450.960 fr. par rapport à 1946 et compte tenu du crédit supplémentaire sollicité pour cet exercice.

Sous-crédits en forte hausse.

Litt. 2. Œuvres d'enseignement postsecondaire, etc., + Fr. 750.000.

Litt. 9. Subventions scientifiques. 500.000

Nieuwe kredieten.

Litt. 12. Tussenkomst van de Staat in de kosten voor het vervoer van de kinderen die de scholen voor voortgezet onderwijs bezoeken. fr. 30.000.

13. Aankoop van boeken van Belgische schrijvers, enz. fr. 750.000 voorafgenomen op het krediet van litt. 9 : openbare bibliotheken (boeken).

De eenvoudige opsomming van die teksten maakt het mogelijk de redenen te ontdekken die tot de verhoging van die kredieten of tot de eerste inlating ervan hebben aanleiding gegeven.

N. B. De kredieten van de littera's 5 en 12 werden onderscheidenlijk verminderd met 380.000 en 15.000 fr. in het raam van de voor 1947 opgelegde inkrimpingen.

ART. 17. *Overeengekomen toelagen.* fr. 15.155.900, in vermeerdering met 1.175.000 fr. op het voor 1946 toegekend krediet en vermeerderd met het voor dit dienstjaar aangevraagd bijkrediet.

Aanzienlijk vermeerderde subkredieten.

litt. 5. Academiën en tekenscholen
+ fr. 1.000.000

litt. 6. Muziekscholen + fr. 1.000.000

Gevolg van de herziening der weddeschalen.

Daartegen is litt. 1 (wetenschappelijke toelagen) met 300.000 fr. verminderd en litt. 7 valt weg tengevolge van de opslorping ervan door het krediet dat geopend is voor de dienst der buitenlandse betrekkingen (art. 20).

N. B. De toelage van 675.000 fr. (litt. 3), aangevraagd door de Academia Belgica te Rome, werd teruggebracht op 600.000 fr. in het kader van de voor 1947 opgelegde inkrimpingen.

ART. 18. *Facultatieve toelagen.* frank 53.900.100, bij amendement gebracht op 54.075.100 fr.

Fr. (Majoration ramenée à 400.000 Fr. par voie de réduction).

13. Etablissements communaux ou provinciaux d'enseignement moyen + 5.500.000 fr. (à noter toutefois, qu'un crédit supplémentaire de même import est sollicité pour 1946).

36. Art lyrique national + fr. 4.100.000 majoration plus apparente que réelle, une augmentation de 5.500.000 fr. étant sollicitée pour 1946 par la voie des crédits supplémentaires).

37. Orchestre national + 900.000 fr. (voir note ci-dessous litt. 36 crédit supplémentaire de 1 million, sollicité pour 1946).

39. Théâtres nationaux + 3 millions, augmentation ramenée à 1.500.000 fr. par suite de la demande d'un crédit supplémentaire de 1.500.000 fr. pour 1946.

40. Art et littérature dramatiques. + 500.000 fr.

Crédits nouveaux.

Litt. 5. Bibliothèques et activités postsecondaires dans les hôpitaux, etc., fr. 100.000.

Litt. 10. Participation dans les frais d'installation et d'équipement de mess pour étudiants et subvention au service social des 4 universités du pays. fr. + 1.000.000.

(A noter qu'un crédit supplémentaire de l'espèce de l'ordre de 3 millions a été sollicité au chapitre des dépenses exceptionnelles de 1946. par la voie des crédits supplémentaires.

Le crédit primitivement fixé à 5 millions a été ramené à 3 millions par suite de l'inexistence de mess dans les établissements d'enseignement technique supérieur. Ils seront toutefois créés sans retard et pourraient prétendre à une subvention à charge du budget de 1947. Le crédit de 1 million paraît cependant modeste, en présence de cette éventualité).

15. Ecole Amélie Hamaide, à Ixelles, fr. 170.000.

Verhoging met 6.450.960 fr. t.o.v. 1946 en rekening houdend met het voor dit dienstjaar aangevraagde bijkrediet.

Subkredieten die aanzienlijk zijn toegenomen.

litt. 2. Toelagen aan werken voor naschools onderwijs, enz. + 750.000 fr.

litt. 9. Wetenschappelijke toelagen. + 500.000 fr. (verhoging teruggebracht tot 400.000 fr. bij wijze van vermindering).

13. Gemeentelijke of provinciale inrichtingen voor middelbaar onderwijs + 5.500.000 fr. (Er zij evenwel opgemerkt dat een bijkrediet van hetzelfde bedrag aangevraagd is voor 1946).

36. Nationale lyrische kunst + frank 4.100.000 (Eerder schijnbare dan werkelijke verhoging, daar een verhoging van 5.500.000 fr. aangevraagd is voor 1946 langs de weg van de bijkredieten).

37. Nationaal Orkest + 900.000 fr. (Zie nota hierboven, litt. 36. Bijkrediet van 1.000.000 aangevraagd voor 1946).

39. Nationale tonelen + 3 miljoen. (Verhoging teruggebracht tot 1.500.000 fr. ten gevolge van de aanvraag van een bijkrediet groot 1.500.000 fr. voor 1946).

40. Dramatische kunst en literatuur + 500.000 fr.

Nieuwe kredieten.

litt. 5. Bibliotheken en werken voor naschoolse activiteiten in de hospitalen, enz. + 100.000 fr.

litt. 10. Aandeel in de kosten voor de installatie en de uitrusting van een mess voor studenten en toelage aan de sociale dienst der vier universiteiten van het land + 1.000.000 fr.

(Op te merken dat een bijkrediet ter zake, groot 3.000.000, aangevraagd werd onder het hoofdstuk der uitzonderingsuitgaven van 1946 langs de weg van de bijkredieten).

Het krediet, aanvankelijk vastgesteld op 5 miljoen, werd teruggebracht op 3 miljoen ten gevolge van het niet-bestaan van de mess in de inrichtingen voor hoger technisch on-

(Un crédit de même import est sollicité pour 1946 par la voie des crédits supplémentaires).

16. Enseignement normal : subventions pédagogiques, etc., fr. 150.000.

(Un crédit de 40.000 fr. est sollicité pour 1946 par la voie des crédits supplémentaires).

48. Centres nationaux de recherches fr. 5.000.000 (crédit ramené à 4.500.000 fr. par réduction opérée dans le cadre des compressions budgétaires).

Sous-crédits fortement réduits ou supprimés:

Litt. 6. a) Subventions aux offices d'orientation professionnelle reconnus par l'Etat — 800.000 fr.

b) Subventions forfaitaires pour cours de préparation et de perfectionnement pour conseillers d'orientation professionnelle organisés dans les locaux universitaires : — 200.000 fr. (Crédits transférés à l'art. 8-52 service central d'orientation professionnelle).

38. Orchestres permanents communaux — 1 million. (A noter que le crédit inscrit de 2 millions a été supprimé dans le cadre des compressions budgétaires).

N.B. — Certaines réductions ont été consenties en dehors de celles mentionnées sous les litt. 18-9, 18-38 et 18-48 vu dessus, à savoir :

Litt. 35. Fondation musicale « Reine Elisabeth » — 20.000 fr. Crédit supprimé.

45. « Woordenboek der Nederlandse Taal » — 59.500 fr. Crédit supprimé. (Le paiement direct des collaborateurs à la rédaction de cet ouvrage est prévu à charge du crédit de l'art. 2-14. (Traitements du personnel des athénées royaux et écoles moyennes de l'Etat).

Litt. 46. Subventions pour construction, etc. de bibliothèques publiques — 450.000 fr.

derwijs. Zij zullen evenwel onverwijld opgericht worden en zouden kunnen aanspraak maken op een toelage ten laste van de begroting van 1947. Het krediet van 1 miljoen schijnt nochtans gering tegenover die eventualiteit).

15. Amélie Hamaideschool te Elsenne, + 170.000 fr.

(Een krediet van hetzelfde bedrag is aangevraagd voor 1946 langs de weg der bijkredieten).

16. Normaal onderwijs : paedagogische toelagen enz., + 150.000 fr.

(Een krediet van 40.000 fr. is aangevraagd voor 1946 langs de weg der bijkredieten).

48. Nationale centra voor nasporingen. + 5 miljoen fr. (krediet teruggebracht op 4.500.000 fr. door vermindering in het kader van de begrotingsinkrimpingen).

Subkredieten die aanzienlijk verminderd werden of weggefallen zijn.

litt. 6 a) Toelagen aan de door de Staat erkende diensten voor beroepskeuze — 800.000 fr.

b) Forfaitaire toelagen voor voorbereidings- en volmakingscursussen voor adviseurs voor beroepskeuze, ingericht in de hogeschoollokalen : — 200.000 fr.

(Kredieten overgebracht naar art. 8-52 : centrale dienst voor beroepskeuze.

38. Gemeentelijke bestendige orkesten : — 1 miljoen (Op te merken dat het ingeschreven krediet van 2 miljoen werd afgeschaft in het kader van de begrotingsinkrimpingen).

N. B. Sommige verminderingen werden toegestaan buiten die vermeld onder de litt. 18-9, 18-38 en 18-48 hierboven, te weten :

litt. 35. Muzikale Stichting « Koningin Elisabeth » — 20.000 fr. krediet afgeschaft.

45. « Woordenboek der Nederlandsche Taal » — 59.500 fr., krediet afgeschaft. (De rechtstreekse betaling aan de medewerkers aan dit werk is voorzien ten laste van het krediet van art. 2-14 (Wedden van het personeel der Koninklijke Athenaea en Rijksmiddelbare Scholen).

ART. 19. — **Bourses, Prix, Prêts.** — fr. 13.370.500, en diminution de 1.004.700 fr., par rapport au crédit alloué pour 1946, majoré du crédit supplémentaire sollicité pour cet exercice.

De nombreux petits crédits ont été groupés sous deux nouvelles rubriques figurant sous les litt. 11 et 12.

Par contre, le sous-crédit de 1.200.000 fr. inscrit antérieurement au sous-litt. 7, intitulé « Accords intellectuels avec des pays étrangers » est transféré à l'art. 20 (nouveau) ouvert au service des Relations extérieures.

Enfin, le crédit sous litt. 18 (Bourses d'études, prorogation équivalence diplômes délivrés en dehors du territoire métropolitain) est réduit de 284.000 fr. dans le cadre des compressions imposées pour 1947.

ART. 20. — **Relations extérieures.** (dépenses de toute nature) fr. 3.800.000. Crédit nouveau formé, en partie, de crédits transférés des art. 17-7 et 19-7 de 1946.

En résumé, le chapitre III (subvention) est en augmentation de 57.997.685 fr. par rapport à 1946 et compte tenu des crédits supplémentaires sollicités pour ce dernier exercice.

CHAPITRE IV : DEPENSES DE PREVOYANCE SOCIALE

Ne comporte que l'art. 21 qui a trait à l'exécution des lois sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail. Cet article qui est nanti d'un crédit de 50.000 fr. porté à 200.000 par amendement, est en augmentation de 150.000 fr., par rapport à 1946 et compte tenu du crédit supplémentaire sollicité pour cet exercice.

litt. 46. Toelagen voor nieuwe bouwen, enz. van openbare bibliotheken — 450.000 fr.

ART. 19. *Beurzen, prijzen, leningen* fr. 13.370.000, vermindering met 1.004.700 fr. t.o.v. het voor 1946 toegestaan krediet, vermeerderd met het voor dit dienstjaar aangevraagde bijkrediet.

Talrijke kleine kredieten werden gebundeld onder twee nieuwe rubrieken voorkomende onder de litt. 11 en 12.

Daarentegen werd het subkrediet van 1.200.000 fr., dat vroeger ingeschreven was onder sublitt. 7, betiteld « Intellectuele akkoorden met vreemde landen » overgebracht naar art. 20 (nieuw), geopend voor de dienst der Buitenlandse Betrekkingen. Ten slotte werd het krediet onder litt. 18 (Studiebeurzen - verlenging gelijkwaardigheid, diploma's afgeleverd buiten de grenzen van het moederland) verminderd met 284.000 fr. in het kader van de voor 1947 opgelegde inkrimpingen.

ART. 20. — *Buitenlandse betrekkingen* (Allerlei uitgaven) 3.800.000 fr. Nieuw krediet gedeeltelijk gevormd uit kredieten overgedragen van de artikelen 17-7 en 19-7 van 1946.

Samenvattend geeft hoofdstuk III (toelagen) een vermeerdering aan van 57.997.685 fr. t.o.v. 1946 en rekening houdend met de voor dit laatste dienstjaar aangevraagde bijkredieten.

HOOFDSTUK IV. UITGAVEN VOOR SOCIALE VOORZORG

Dit hoofdstuk omvat enkel artikel 21, dat betrekking heeft op de uitvoering van de wetten op de vergoeding van de schade voortvloeiende uit arbeidsongevallen. Voor dit artikel is een krediet voorzien van 50.000 fr., bij amendement op 200.000 fr. gebracht; verhoging met 150.000 fr. t.o.v. 1946 en rekening houdend met het voor dit dienstjaar aangevraagde bijkrediet.

Cette majoration de crédit est nécessitée par le fait que l'Etat est considéré comme son propre assureur pour la réparation des dommages résultant des accidents du travail.

Un crédit de 50.000 fr. constituait une prévision trop modeste et il a été jugé prudent de le porter à 200.000 fr.

CHAPITRE V :

ACQUISITIONS D'ŒUVRES D'ART, DE COLLECTIONS ARTISTIQUES ET D'OUVRAGES DE BIBLIOTHEQUE

Ne comprend que l'art. 22, lequel se subdivise en 7 littéras. Le crédit total s'élève à 4.800.000 fr. porté à 5.800.000 fr. par amendement.

Sous-crédits majorés :

...Litt. 1. Administration des Beaux-Arts : achat d'œuvres d'artistes belges et étrangers + 1 million.

2. Musée d'Anvers + 125.000 fr.

Par contre, le sous-crédit de 25.000 fr., alloué antérieurement au Musée des Arts Décoratifs contemporains, disparaît par suite de la révocation de la fondation Empain.

CHAPITRE VI :

SECOURS

Il groupe les articles 23 et 24.

Crédit total 1 million, en diminution de 103.000 fr. sur 1946.

ART. 23. Secours à d'anciens fonctionnaires, etc. — 100.000 fr.

ART. 24. — Secours à des artistes, etc., — 50.000 fr. Réduction opérée dans le cadre des compressions budgétaires.

ART. 24 de 1946. — Indemnités tenant lieu de pension, etc., crédit 3.000 fr., fusionné avec celui de l'art. 23.

CHAPITRE VII :

DEPENSES DIVERSES

Groupées sous les art. 25 et 26. Statu quo. 170.000 fr.

Ici se termine la première section du budget, c'est-à-dire celle des Dépenses ordinaires.

Die kredietverhoging is noodzakelijk gemaakt door het feit dat de Staat beschouwd wordt als zijn eigen verzekeraar voor de vergoeding van de schade voortvloeiende uit arbeidsongevallen.

Een krediet van 50.000 fr. vormde een te geringe voorziening en het werd voorzichtig geoordeeld het op te voeren tot 200.000 fr.

HOOFDSTUK V.

AANKOPEN VAN KUNSTWERKEN, KUNSTCOLLECTIES EN BIBLIOTHEEKWERKEN

Omvat slechts art. 22, dat in 7 littera's is onderverdeeld.

Het totaal krediet bedraagt 4.800.000 fr., opgevoerd tot 5.800.000 fr. bij amendement.

Verhoogde subkredieten.

Litt. 1. Bestuur der Schone Kunsten : aankoop van werken van Belgische en vreemde kunstenaars, + 1 miljoen.

2. Museum te Antwerpen, + 125.000 fr.

Daarentegen vervalt het subkrediet van 25.000 fr., dat vroeger toegekend was aan het Museum voor Hedendaagse Sierkunsten, ten gevolge van de opzegging van de Stichting Empain.

HOOFDSTUK VI.

HULPGELDEN

Het omvat de artikelen 23 en 24.

Totaal krediet 1 miljoen, vermindering met 103.000 fr. t.o.v. 1946.

Art. 23. Hulpelden aan gewezen ambtenaren, enz. — 100.000 fr.

Art. 24. Hulpelden aan kunstenaars, enz., — 50.000 fr. Vermindering gedaan in het kader van de begrotingsinkrimpingen.

Art. 24 van 1946. Vergoedingen waar geen pensioen enz. genoten wordt. Krediet 3.000 fr., versmolten met dat van art. 23.

HOOFDSTUK VII.

VERSCHILLENDE UITGAVEN

Gegroepeerd onder de artikelen 25 en 26. Statu quo : 170.000 fr.

Hier eindigt de eerste afdeling van de begroting, nl. die van de gewone uitgaven.

CHAPITRE VIII :

DEPENSES EXCEPTIONNELLES

Il comporte les articles 27 à 77.

Ces articles comportent un total de crédits de 69.880.000 fr., porté à 97.295.000 fr. par amendement.

Comparé avec le total alloué pour 1946, et majoré des crédits supplémentaires sollicités pour cet exercice, le crédit de 97.295.000 fr. accuse une réduction de 197.022.300 fr.

L'examen particulier de chaque crédit nous conduirait trop loin.

Toutefois, on pourrait citer certains crédits nouveaux qui apparaissent au budget de 1947, à savoir :

ART. 66. — Publication de l'Atlas National de Belgique, préparé par le Comité National de Géographie (1re tranche): fr. 1 million. Dépense totale évaluée à 12 millions.

ART. 66 - 5. — Subvention au Fonds National de la Recherche Scientifique: 5 millions de francs.

ART. 66 - 6. — Subvention au Fonds National de la Recherche Scientifique, en vue de favoriser le développement des recherches de physique nucléaire (1re tranche): 10 millions de francs.

ART. 66 - 11. — Subvention à l'A. S. B. L. « Festival Mondial du Film et des Beaux-Arts de Belgique : 10 millions de francs.

A noter qu'une réduction totale de 2 millions 140.000 fr. a été opérée dans le cadre des compressions imposées pour 1947.

Enfin, les dépenses résultant de la guerre groupent les articles 78 à 91 et totalisent des crédits pour 24.350.000 fr. portés à 29.350.000 fr. par amendement. Elles ont été réduites de 250.000 fr. par suite des compressions imposées pour 1947 et marquent, en définitive, une augmentation de 1.757.000 fr. par rapport à 1946 et compte tenu des crédits supplémentaires sollicités pour cet exercice.

HOOFDSTUK VIII :

UITZONDERINGSUITGAVEN

Dit hoofdstuk omvat de artikelen 27 tot 77.

Die artikelen omvatten een totaal krediet van 69.880.000 fr., bij amendement opgevoerd tot 97.295.000 fr.

In vergelijking met het voor 1946 toegerekend totaal en vermeerderd met de voor dit dienstjaar aangevraagde bijkredieten, verstoont het krediet van 97.295.000 fr. een vermindering van 197.020.300 fr.

Het afzonderlijk onderzoek van elk krediet zou ons te ver leiden. Evenwel zou men sommige nieuwe kredieten kunnen vermelden, die voor het eerst in de begroting voor 1946 voorkomen, te weten :

ART. 66 : Publicatie van de « Atlas National de Belgique », voorbereid door het « Comité National de Géographie » (1ste gedeelte) : fr. 1 miljoen — totale uitgave geraamd op 12 miljoen.

ART. 66-5 : Toelage aan het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek, fr. 5 miljoen.

ART. 66-6. Idem, ter bevordering van de navorsingen betreffende de kernphysica (1ste gedeelte) : fr. 10 miljoen.

ART. 66-11 : Toelagen aan de V.Z.W. « Wereldfestival voor Film en Schone Kunsten in België ». 10 miljoen fr.

Opgemerkt zij dat een totale vermindering van 2.140.000 fr. gedaan werd in het kader van de voor 1947 opgelegde inkrimpingen.

De uitgaven voortvloeiende uit de oorlog omvatten ten slotte de artikelen 78 tot 91. Het totaal van de kredieten bedraagt 24.350.000 fr. bij amendement gebracht op 29.350.000 fr. Zij werden verminderd met 250.000 fr. ten gevolge van de voor 1947 opgelegde inkrimpingen en wijzen bij slot van rekening op een verhoging met 1.757.000 fr. t.o.v. 1946 en rekening houdend met de voor dit dienstjaar aangevraagde bijkredieten.

Caractéristiques du budget de l'Instruction publique.

Ce budget est, consacré, à concurrence de 90 p.c., aux dépenses du personnel et aux subventions-traitements; en outre, 3 p.c. pouvant être considérés, comme des dépenses inéluctables, la partie compressible se réduit à 7 p.c. du total.

N.B. Nous remercions les fonctionnaires du Département, en particulier M. Polet, qui ont bien voulu nous aider à éclairer MM. les Sénateurs à propos des modifications subies par les divers postes du budget.

KENMERKEN VAN DE BEGROTING VAN OPENBAAR ONDERWIJS

Die begroting is ten belope van 90% gewijd aan de uitgaven voor personeel, en aan de toelagen-wedden; bovendien, daar 3% kan beschouwd worden als onafwendbare uitgaven, bedraagt het inkrimpbaar gedeelte slechts 7% van het totaal.

N. B. Wij danken de ambtenaren van het Departement, en in het bijzonder de h. Polet, die ons wel hebben willen helpen om de hh. Senatoren voor te lichten in verband met de wijzigingen aan de verschillende posten van de begroting.

IIe PARTIE

TABLEAUX
des populations scolaires

IIe DEEL

TABEL
der Schoolbevolkingen

ENSEIGNEMENT PRIMAIRE

Population scolaire au 31 décembre 1946.

Ecoles primaires

Communales	355.652 élèves
Adoptées	297.954 élèves
Adoptables	150.016 élèves
Total	803.622 élèves

4e Degré.

Communal	36.332 élèves
Adopté	47.065 élèves
Adoptables	19.696 élèves
Total	103.093 élèves

Ecoles gardiennes

Communales	63.041 élèves
Adoptées	122.020 élèves
Adoptables	47.760 élèves
Total.	232.821 élèves

Remarque — On trouvera, dans les tableaux suivants la population des classes préparatoires dans les écoles moyennes ou dans les Athénées.

Elle s'élève à 10.409 enfants pour le régime français et à 17.104 enfants pour le régime flamand et le double régime.

LAGER ONDERWIJS

Schoolbevolking op 31 December 1946.

Lager onderwijs

Gemeentelijke	355.652 leerlingen
Aangenomen	297.954 »
Aanneembare	150.016 »
Totaal :	803.622 »

4e Graad

Gemeentelijke	36.332 leerlingen
Aangenomen	47.065 »
Aanneembare	19.696 »
Total	103.093 »

Bewaarscholen

Gemeentelijke	63.041 leerlingen
Aangenomen	122.020 »
Aanneembare	47.760 »
Totaal :	232.821 »

Opmerking :

In de navolgende tabel vindt men de bevolking der voorbereidende klasse in de middelbare scholen en in de athenea.

Zij bedraagt :

10.409 kinderen voor het Frans stelsel en
18.104 kinderen voor het Vlaams stelsel
en voor het dubbele stelsel.

N° 228

1946 – 1947

Enseignement moyen
Middelbaar onderwijs

Cfr. 35 mm.

1 plan

POPULATION 'AU 15-10-46 — BEVOLKING OP 15-10-46

Ecoles primaires. — Lagere scholen. Ecoles gardiennes. — Bewaarscholen.

Ecoles primaires. — Lagere scholen.

	Total Totaal	Officielles Officiële	Libres Vrije	Total Totaal	Officielles Officiële	Libres Vrije
Flandre Occidentale / Westvlaanderen	113.714	27.016	86.698	33.738	2.482	31.256
Flandre Orientale / Oostvlaanderen	125.234	41.203	84.031	40.234	5.225	35.009
Anvers / Antwerpen	130.700	58.062	72.638	38.022	7.288	30.734
Limbourg / Limburg	68.644	13.858	54.786	17.119	1.001	16.118
Brabant flamand / Vlaams Brabant	78.149	42.319	35.830	23.923	5.940	17.983
Brabant français / Waals Brabant	516.441	182.458 35,5 %	333.983 64,7 %	153.036	21.936 14,3 %	131.100 85,7 %
Hainaut / Henegouwen	57.930	31.923	26.007	14.333	7.237	7.096
Liège / Luik	94.292	56.442	37.850	30.259	16.673	13.586
Luxembourg / Luxemburg	76.959	49.492	27.467	13.666	6.409	7.257
Namur / Namen	23.275	15.207	8.068	3.902	1.380	2.522
	32.825	19.445	13.380	7.037	3.111	3.926
	285.281	172.509 60,5 %	112.772 39,5 %	69.197	34.810 50 %	34.387 50 %
	801.722	354.967 of /soit 44,3 %	446.755 of /soit 55,7 %	222.233	56.746 of /soit 25,5 %	165.487 of /soit 74,5 %

ATHENEES ROYAUX — POPULATION DE L'ANNEE SCOLAIRE 1946-1947
KONINKLIJKE ATHENAEA — BEVOLKING TIJDENS HET SCHOOLJAAR 1946-1947

	Cl. prép.	Humanités anciennes - Oude humaniora								Humanités modernes - Nieuwe humaniora											
		6e	5e	4e	4e lat.	4e gr. lat.	3e	3e gr. lat.	2e	2e gr. lat.	1e	1e gr. lat.	6e	5e	4e	3e wet. sc.	3e hand. com.	2e wet. sc.	2e hand. com.	1e wet. sc.	1e hand. com.
Arlon / Aarlen	35	38	23	10	15	1	20	1	7	4	11	43	29	22	9	10	12	6	8	9	313
Ath / Aat	—	17	20	5	14	4	20	0	26	2	16	34	43	41	10	8	7	4	12	7	172
Bruxelles / Brussel	30	40	35	12	23	17	30	4	26	7	15	72	54	39	21	15	10	11	14	5	433
Charleroi	55	83	56	15	21	6	38	4	47	4	28	19	30	30	31	18	19	12	16	15	633
Chimay	40	37	23	1	21	3	28	3	11	4	11	19	30	30	19	10	10	3	14	1	318
Dinant	37	23	25	3	15	1	9	2	17	—	9	50	20	18	3	17	7	6	4	3	269
Forest / Vorst	—	33	23	2	6	2	9	2	13	2	16	25	20	14	3	6	1	11	1	10	199
Herstal	—	47	43	8	17	3	19	—	18	5	20	35	37	18	2	14	1	14	—	9	310
Huy / Hoei	—	43	47	14	17	4	22	1	24	1	30	17	41	26	19	14	19	7	21	13	380
Ixelles (g) / Elsene (j)	—	114	108	35	50	18	55	18	50	16	38	58	109	64	53	20	25	9	12	6	858
Ixelles (f) / Elsene (m)	275	46	35	5	37	5	27	2	32	1	28	49	54	40	4	31	5	16	9	11	712
Liège / Luik	—	131	134	64	52	41	105	22	66	20	68	32	34	29	50	25	23	12	32	8	948
Malmédy	16	21	14	—	12	1	10	—	6	—	2	13	14	11	5	7	2	8	4	—	146
Mons / Bergen	11	60	51	21	22	17	28	5	40	11	39	35	30	33	37	2	34	8	43	14	541
Namur / Namen	26	32	41	10	20	7	26	7	19	8	24	42	57	32	21	13	37	8	24	16	450
Nivelles / Nijvel	20	26	20	3	13	—	23	2	30	—	12	31	33	18	9	10	3	10	8	5	276
Seraing	121	67	62	9	34	6	40	4	31	9	35	73	64	46	12	8	8	2	9	5	645
Tournai / Doornik	—	27	20	6	22	7	21	4	16	7	6	35	40	34	10	14	8	16	10	11	314
Verviers	—	51	46	19	20	11	24	7	22	9	30	43	39	26	12	11	6	7	9	6	398
Totaux / Totalen	666	936	826	242	431	154	554	88	501	120	438	706	728	541	330	253	237	170	250	154	8315

SECTIONS D'ATHENEE DE L'ETAT. POUR GARCONS
RIJKSATHENAEUMAFDELINGEN VOOR JONGENS

	Voorb. kl.	Humanités anciennes - Oude humaniora						Humanités modernes - Nieuwe humaniora								
		6 ^e	5 ^e	4 ^e		3 ^e	2 ^e	1 ^e	6 ^e	5 ^e	4 ^e	3 ^e		2 ^e	1 ^e	1 ^e
				lat.	gr. lat.							sc. wer.	com. hand.			
Binche	135	17	11	—	14	1	12		65	44	26	5	2	—	—	332
Bouillon	—	12	11		2		6		36	19	14	6	8	—	—	139
Châtelet	190	31	19	1	15	1	19	5	40	26	21	11	8	7	4	451
Ciney	144	15	10		11		5		43	23	17	4	4	—	—	276
Dour	26	41	15	1	11	3	15	4	75	74	41	13	5	13	1	371
Chenée	—	34	19	13	10	10	19	3	51	34	15	13	8	9	9	294
Etterbeek	187	61	38		26	7	19	16	54	43	30	13	10	6	4	559
Gosselies	171	11	7		12				67	48	35	6	6	3	7	374
Jodoigne / Geldenaken	124	18	12		20	2	11	10	87	54	28	5	8	8	8	409
Marche	101	7	19		9		6	6	67	35	22	6	7	7	2	327
Neufchâteau	74	14	6		5		5	1	32	13	11	7	1	1	2	179
Rochefort	135	14	7		5		5		42	20	11	1				240
Soignies / Zinnik	124	14	11	3	7	1	6		25	16	11	3	9	1	10	275
Spa	93	13	19	2	6		7		31	20	8	2	2	3	3	235
Stavelot	87	6	6	3	4		10	2	34	27	15	1	7	2	4	236
Tamines	282	24	12		14		10		109	71	36	16	18	12	12	605
Thuin	91	22	17		10		11	13	27	22	15	3	4	7	4	270
Virton	25	21	18	4	8	3	22	11	16	43	40	9	7	3	11	316
Visé / Wezet	154	18	15	2	11	5	20	10	12	61	43	3	7	2	3	331
Waremmes / Borgworm	199	18	14	1	12		9	3	33	21	14	8	7	5	8	521
Wavre / Waver	108	39	21	6	12	2	19	14	58	40	19	11	16	5	3	421
Totaux / Totalen	2450	450	307	36	224	35	249	21	1115	774	496	146	127	71	109	7161

SECTIONS D'ATHENEE POUR FILLES
ATHENAEUMAFDELINGEN VOOR MEISJES

	C o m p o s i t i o n	Humanités anciennes - Oude humaniora										Humanités modernes - Nieuwe humaniora										
		6 ^e	5 ^e	4 ^e lat.	4 ^e gr. lat.	3 ^e lat.	3 ^e gr. lat.	2 ^e lat.	2 ^e gr. lat.	1 ^e lat.	1 ^e gr. lat.	6 ^e	5 ^e	4 ^e	3 ^e sc. wet.	3 ^e com. hand.	2 ^e sc. wet.	2 ^e com. hand.	1 ^e sc. wet.	1 ^e com. hand.		
Bruxelles I / Brussel I	121											30	31	45		14		10		6	257	
Charleroi	289	82	64	3	61	4	41	1	42	1	42	81	41	41	41	7	23	6	16	9	14	868
Etterbeek	179	34	22	1	14	1	10		12		10	30	18	19	2	11		8		8	379	
Forest / Vorst	—	20	21	5	11	8	8		19		16	28	40	58	2	20		6		—	334	
Huy / Hoei	68	23	34	—	12	2	15		17		9	36	49	37	—	—		—		—	338	
La Louvière	117	27	21		17		12		12		10	73	93	66	4	12	7	18	10	25	655	
Mons / Bergen	169	34	26	4	30	—	23	2	24	1	34	34	35	41	2	6	8	8	7	5	473	
Namur / Namen	214	38	25	—	18	—	22	—	12	—	13	103	72	54	2	7	—	9	—	5	479	
Seraing	111	32	30	5	12	9	8	—	13	—	7	46	43	25	1	11		7	2	3	347	
Tournai / Doornik	168	15	12		14		14	—	10	—	—	45	62	30	1	11		14		3	457	
Verviers	182	28	19	4	16	6	16	—	9	1	15	28	30	16		11		14		4	211	
Totaux / Totalen	1618	333	274	22	205	30	169	3	170	3	156	534	514	432	18	115	13	96	21	72	4798	

ATHENEES ROYAUX ET SECTIONS D'ATHENEE
KONINKLIJK ATHENAEA EN ATHENAEUMAFDELINGEN

(Population 31-12-46 — Schoolbevolking 31-12-46)

Partie de langue flamande — Nederlandstalig landsgedeelte

HUMANITÉ ANCIENNES - OUDE HUMANIORA

[illegible]

ATHENEES ROYAUX ET SECTIONS D'ATHENEE

Humanités modernes — Nieuwe humaniora

[illegible]

**ATHENEES ROYAUX
KONINKLIJKE ATHENÆA**

(Population 31-12-46 — Schoolbevolking 31-12-46)

**Classe préparatoire annexée aux Athenées
Vorbereidende klas verbonden aan Athenæa**

Classe préparatoire — Vorbereidende klas

Localité / Localiteit	7 ^e année d'études / stj.
Brussel / Bruxelles	23
Gent / Gand	40
Leuven / Louvain	22
Oostende / Ostende	45
Tongeren / Tongres	54
Total / Totaal	184

(POPULATION AU 31-12-46 — SCHOOLBEVOLKING OP 31-12-46)

Classes préparatoires annexées aux établissements d'enseignement moyen de l'Etat de la partie flamande du pays et de l'agglomération bruxelloise (établissements à régime néerlandais ou double).

Voorbereidende klassen verbonden aan Rijksmiddelbare onderwijsinstellingen van het land en de Brusselsche agglomeratie (instellingen met Nederlands of dubbel stelsel).

Localité / Localiteit	ANNÉES SCOLAIRES - SCHOOLJAREN						Total / Totaal
	1 ^e	2 ^e	3 ^e	4 ^e	5 ^e	6 ^e	
ÉCOLES POUR GARÇONS JONGENSSCHOLEN							
Aarschot	31	45	41	57	68	95	337
Antwerpen / Anvers	51	60	82	121	124	182	620
Blankenberge	—	—	—	—	30	55	85
Boom	108	80	79	73	108	101	549
Borgerhout	—	—	—	—	5	6	11
Brugge / Bruges	57	64	81	79	119	124	524
Brussel-II / Bruxelles-II	5	7	21	20	16	54	123 (Ned. st.) Rég. fl.)
Dendermonde / Termonde	24	32	39	50	70	73	288
Diest	48	52	38	54	77	56	325
Deinze	—	—	—	—	26	48	74
Diksmuide / Dixmude	19	16	12	28	49	48	172
Eisden	—	—	—	—	—	—	—
Gent / Gand	32	36	58	57	85	89	357
Geeraardsbergen / Grammont	—	—	—	—	—	75	75
Halle / Hal	27	44	45	44	70	65	295
Hasselt	27	50	52	52	65	69	315
Hemiksem	—	—	—	—	—	—	—
Ieper / Ypres	33	25	35	42	43	62	240
Kortrijk / Courtrai	32	35	55	48	53	87	310
Leopoldsburg / Bourg Léopold	20	21	27	26	28	26	138
Leuven / Louvain	41	52	50	69	125	134	471
Lier / Lierre	27	33	29	43	50	62	244
Lokeren	43	30	32	35	50	35	225
Maldegem	14	11	15	16	13	24	118
Maaseik	47	52	42	54	53	83	331

Localiteit / Localité	1 ^e	2 ^e	3 ^e	4 ^e	5 ^e	6 ^e	Totaal / Total
Mechelen / Malines	43	67	54	83	121	111	479
Meenen / Menin	8	19	21	21	33	27	129
Molenbeek	30	35	30	35	40	31	201 Rég. fr.) (Frans st.)
	5	9	11	19	17	20	81 Rég. fl.) (VI. st.)
Nieuwpoort / Nieuport	23	39	38	33	53	43	229
Ninove	35	43	34	52	67	72	303
Oudenaarde / Oudenarde	—	—	8	16	22	68	114
Oudergem / Auderghem	—	—	—	—	—	—	—
Poperinge	40	41	41	44	56	46	268
Roeselare / Roulers	31	37	36	31	35	50	220
Ronse / Renaix	62	46	45	53	66	77	349
Schaarbeek / Schaerbeek	52	56	58	60	45	67	347 Rég. fr.) (Frans st.)
	6	4	10	9	23	28	81 Rég. fl.) (VI. st.)
Sint-Niklaas / St.-Nicolas	51	57	47	55	96	62	368
Sint-Truiden / St.-Trond	33	30	31	27	31	51	203
Tongeren / Tongres	34	28	31	33	36	—	162
Veurne / Furnes	13	14	22	24	30	46	149
Vilvoorde / Vilvorde	58	43	34	52	54	75	316
Willebroek	—	—	—	—	—	59	59
Zaventem	28	22	26	33	48	69	140
Zelzate	17	22	26	28	30	50	173
Herentals	5	9	8	11	11	9	53
Aalst / Alost	46	55	64	83	152	148	584
Kapellen	4	5	11	8	16	13	57
Torhout	17	13	14	21	25	18	108
Zottegem	4	5	8	11	18	17	63
Koekelberg	17	26	24	23	32	30	152 (Frans st.) Rég. fr.)
	3	9	8	10	14	17	61
Totaal / Total							11676

Localiteit / Localité	1 ^e	2 ^e	3 ^e	4 ^e	5 ^e	6 ^e	Totaal / Total
MEISJESSCHOLEN / ÉCOLES POUR FILLES							
Aalst / Alost	21	23	30	42	66	89	271
Boom	46	40	38	45	57	59	285
Brugge / Bruges	28	71	52	70	69	59	349
Diest	29	42	35	33	52	40	231
Dendermonde / Termonde	34	25	34	32	46	66	237
Hasselt	38	35	46	43	51	60	272
Ieper / Ypres	14	17	18	12	22	18	101
Leuven / Louvain	25	19	31	37	46	75	233
Lier / Lierre	19	23	35	24	27	51	179
Lokeren	30	22	31	23	21	30	157
Mechelen / Malines	42	49	49	48	83	69	340
Meenen / Menin	10	17	20	17	29	38	131
Molenbeek	43	41	52	54	51	86	327 Rég. fr.) (Frans st.)
	6	10	13	17	20	36	102 Rég. fl.) (Vl. st.)
Nieuwpoort / Nieuport	17	20	24	19	33	25	138
Ninove	22	24	30	30	36	47	189
Oostende / Ostende	46	68	55	81	93	90	433
Ronse / Renaix	21	34	23	42	21	30	171
Schaarbeek / Schaerbeek	44	51	46	64	42	81	368 Rég. fr.) (Frans st.)
	6	4	6	6	17	17	61 Rég. fl.) (Vl. st.)
Sint-Niklaas / St.-Nicolas	27	32	29	41	46	55	230
Tienen / Tirlemont	18	43	31	35	50	59	236
Tongeren / Tongres	—	—	—	—	—	—	—
Vilvoorde / Vilvorde	22	30	27	35	37	31	203
Totaal / Total							5244

N° 228

1946 – 1947

Populations au 31-12-1946

Schoolbevolking op 31-12-1946

Cfr. 35 mm.

1 plan

POPULATION AU 31-12-46 — SCHOOLBEVOLKING OP 31-12-46

Classes moyennes et classes spéciales annexées aux établissements d'enseignement moyen de l'Etat de la partie flamande du pays et de l'agglomération bruxelloise (établissements à régime flamand ou double).

Middelbare klassen en bijzondere klassen verbonden aan de Rijksmiddelbare Onderwijsinstellingen van het Vlaams gedeelte van het land en de Brusselse agglomeratie. (Instellingen met Nederlands en dubbel stelsel).

Localiteit / Localité	Classes moyennes Middelbare klassen				Section gréco-latine Grieks-Lat. Afd.			
	1 ^e	2 ^e	3 ^e	4 ^e	1 ^e	2 ^e	3 ^e	Totaal / Total

MEISJESSCHOLEN / ÉCOLES POUR JEUNES FILLES

Aalst / Alost	50	45	39	—	—	—	134
Boom	39	30	15	7 (Hand. / Comm.)	—	—	91
Brugge / Bruges	57	44	52	20 (Hand. / Comm.)	9	9	191
Diest	54	32	17	—	—	—	103
Dendermonde / Termonde	51	31	24	—	—	—	106
Hasselt	52	44	34	12 (Hand. / Comm.)	—	—	178
	18	19	(pré-prof)	—	—	—	
Ieper / Ypres	20	14	14	—	—	—	48
Leuven / Louvain	33	17	17	—	17	—	84
Lier / Lierre	40	23	25	8	—	—	96
Lokeren	29	17	13	—	—	—	59
Mechelen / Malines	—	—	—	17 (Zie Athenæumafd. / III Voor Section d'Athénée) III	—	—	17
Meenen / Menin	26	18	8	—	—	—	52
Molenbeek				(Zie Athenæumafdeling / Voir Section d'Athénée)			
Nieuwpoort / Nieuport	32	9	5	—	—	—	46
Ninove	33	31	11	3 (Hand. / Comm.)	—	—	78
Oostende / Ostende	102	74	75	31 (Hand. / Comm.)	—	—	282
Ronse / Renaix	48	39	19	6 (Hand. / Comm.)	—	—	112
Schaarbeek / Schaerbeek	76	47	47	15 (Hand. / Comm.)	—	—	185 (Fr. st.) Rég.fr.
	17	19	16	3 (id.)	11	3	89 (Ned.st. / Rég.fl.)
Sint-Niklaas / St.-Nicolas	22	20	13	—	—	—	55
Tienen / Tirlemont	51	35	41	19 (famil.)	—	—	127
Tongeren / Tongres	67	19	10	(Beroepsafdeling / Section profess.)	—	—	185
Vilvoorde / Vilvorde	40	25	32	13 (Hand. / Comm.)	—	—	172
	41	7	9	5 (Pre-profes.)	—	—	
						Totaal	2490

RECAPITULATION GENERALE AU 31-12-46

ALGEMENE SAMENVATTING OP 31-12-46

<i>Regime Français — Frans stelsel</i>		<i>Régime flamand et double régime. Vlaams stelsel en dubbel stelsel</i>	
Athénées royaux	7.649	Athénées royaux	
Koninklijke athenaea		Koninklijke athenaea	
Sections d'athénées	7.891	Sections d'athénées	11.665
Athenaeumafdelingen		Atheneumafdelingen	
Ecoles moyennes	7.101	Ecoles moyennes	9.007
Middelbare scholen		Middelbare scholen	
Classes préparatoires	10.409	Classes préparatoires	17.104
Voorbereidende klassen		Voorbereidende klassen	
	-----		-----
	33.050		37.776

Total général : 70.826.
Algemeen totaal

ENSEIGNEMENT NORMAL — NORMAALONDERWIJS

I. — Population des écoles normales gardiennes officielles et libres 1946-1947

I. — Bevolking der officiële en vrije normaalscholen voor bewaarschoolonderwijzeressen 1946-1947

	1 ^e jaar 1 ^e année	2 ^e jaar 2 ^e année	3 ^e jaar 3 ^e année	Totaal Total	
État / Staat	54	39	40	133	} soit un peu moins de 20 % of een weinig minder dan 20%
Provinces / Provincies	8	10	6	24	
Communes / Gemeenten	23	9	10	42	
Libres / Vrije	337	276	243	856	
	422	334	299	1.055	

II. — Population des écoles normales primaires officielles et libres 1946-1947

II. — Bevolking der officiële en vrije lagere normaalscholen 1946-1947

	Section prépar. Voorber. afdeling		École normale proprement dite Eigenlijke normaalschool										Total général Algemeen totaal	
			1 ^{ea.} / 1 ^{ej.}		2 ^{ea.} / 2 ^{ej.}		3 ^{ea.} / 3 ^{ej.}		4 ^{ea.} / 4 ^{ej.}		Total Totaal			
	G. J.	F. M.	G. J.	F. M.	G. J.	F. M.	G. J.	F. M.	G. J.	F. M.	G. J.	F. M.	G. & F. J. en M.	
AT / taat arçons / ongens illes / meisjes														
	121		132	18	85	12	80	23	88	31	385	84	590	
		112	1	152	3	118	7	119	5	122	16	511	639	
	<u>121</u>	<u>112</u>	<u>133</u>	<u>170</u>	<u>88</u>	<u>130</u>	<u>87</u>	<u>142</u>	<u>93</u>	<u>153</u>	<u>401</u>	<u>595</u>	<u>1229</u>	
	233		203		218		229		246		996		Soit un peu moins de 15% de l'en- semble. Of een weinig min- der dan 15% van het geheel.	
OV. ç. /jong. es /meisj.	35	22	38	48	35	38	20	30	43	35	136	151		171 175
	72	100	75	82	70	91	69	84	77	92	291	349		363 449
	238	597	665	916	515	800	417	718	474	663	2071	3097		2309 3694
	<u>345</u>	<u>719</u>	<u>778</u>	<u>1046</u>	<u>620</u>	<u>929</u>	<u>506</u>	<u>832</u>	<u>594</u>	<u>790</u>	<u>2498</u>	<u>3597</u>	<u>7159</u>	
tal /Tot.	466 g.	831 f.	911 g.	1216 f.	708 g.	1059 f.	593 g.	974 f.	687 g.	943 f.	2899 g.	4192 f.	8388	
	1297		2127		1767		1567		1630		7091		8388	

III. — Population des écoles normales moyennes de l'Etat et libres. 1946-1947

III. — Bevolking der Rijksmiddelbare Normaalscholen. 1946-1947

	Section prépar. Voorbereid. afdeling		Ecole normale moyenne proprement dite Eigenlijke middelbare normaalschool						Total général Algemeen totaal
			1 ^e a. / 1 ^e j.		2 ^e a. / 2 ^e j.		Total /Tot.		
	G. J.	F. M.	G. J.	F. M.	G. J.	F. M.	G. J.	F. M.	G. & F. J. & M.
ÉTAT / STAAT Garç. /Jong. Filles /Meisj.	53	54	57	59	42	66	99	125	152 179
	53	54	57	59	42	66	224		331
	107		116		108				
LIBRES / VRIJE Garç. /Jong. Filles /Meisj.	39	158	60	196	54	156	114	352	153 510
	197		256		210		466		663
COMM. / HANDEL Garç. /Jong.	47		33		8		41		88
	139	212	150	255	104	222			1082
	351 1		405		326		731		

ENSEIGNEMENT UNIVERSITAIRE — HOGER ONDERWIJS

POPULATION DES UNIVERSITES AU 31-12-46

BEVOLKING DER HOGESCHOLEN OP 31-12-46

	Liège Luik	Gand Gent	Bruxelles Brussel	Louvain Leuven
Faculté de Théologie / Faculteit der Godgeleerdheid				72
Faculté de Droit Canon / Faculteit van het Kerkelijk Recht				21
Faculté de Philosophie et Lettres / Faculteit der Wijsbegeerte en Letteren	502	451	681	1075
Faculté de Droit / Faculteit der Rechten	227	316	230	554
Faculté de Sciences / Faculteit der Wetenschappen	920	517	728	1071
Faculté de Médecine / Faculteit der Geneeskunde	612	350	781	1335
Faculté des Sciences appliquées / Faculteit der toegepaste Wetenschappen	279		(et pharmacie) - (en artsenijbereidkunde) 358	
(Écoles spéciales) / (Speciale Scholen)		152		820
École technique préparatoire / Voorbereidende technische school		180		
École de criminologie / School voor criminologie	13	9	4	
École supérieure de sciences commerciales et économiques / Hogere school voor handels- en economische wetenschappen	171	116		475
École de commerce Solvay / Handelsschool Solvay			190	
École vétérinaire / Veeartsenij school		71		
École de pharmacie / School voor artsenijbereidk.				255
École de Pédagogie et Psych. : Appl. / School voor Opvoedkunde en Toegep. Zielkunde	38	22	71	116
École des Sciences politiques et sociales / School voor politieke en sociale Wetenschappen			268	132
Institut supérieur d'histoire de l'art et d'archéologie / Hoger Instituut voor Kunstgeschiedenis en Oudheidkunde	21	28		35
Institut supérieur d'histoire et de littératures orientales / Hoger Instituut voor Oosterse geschiedenis en letterkunden	3			
Institut supérieur d'éducation physique / Hoger Instituut voor lichamelijke Opvoeding	31	33		
Institut agronomique / Landbouwhogeschool				469
Institut de Philologie et d'Histoire orientales et slaves / Instituut voor Oosterse en Slavische Philologie en Geschiedenis			7 21	
Institut d'Urbanisme / Instituut voor Urbanisatie				84
Institut supérieur de Philosophie / Hoger Instituut voor Wijsbegeerte				
Institut supérieur de Sc. Relig. / Hoger Instituut voor Godsd. Wetensch.				3
Institut préparatoire / Voorbereidend instituut				72
Notariat / Notariaat				19
Totaux / Totalen	2817	2245	3339	6608 inscript. inschrijv.

ECOLES TECHNIQUES ET AGRICOLES AGREEES
ERKENDE TECHNISCHE EN LANDBOUWSCHOLEN

Exercice 1946 — Dienstjaar 1946

Provinces / Provincies	Nombre d'Ecoles Aantal Scholen			Population scolaire au 15 Octobre 1946 Schoolbevolking* op 15 Oktober 1946		
	Prov. Prov.	Comm. Gemeent.	Libres Vrije	Prov. Prov.	Comm. Gemeent.	Libres Vrije
Antwerpen / Anvers	3	24	148	831	9284	27000
Brabant	2	8	41	158	3054	7487
Limburg / Limbourg	—	—	50	—	—	7543
Oost-Vlaand. / Flandre or.	1	18	129	60	4499	19129
West-Vlaand. / Flandre occ.	—	9	93	—	2285	16755
Total / Totaal	6	59	461	1049	19122	77914
Brabant	6	54	93	748	14705	14365
Hainaut / Henegouwen	15	158	78	6989	19040	9425
Liège / Luik	7	45	47	1718	10017	8224
Luxembourg / Luxemburg	—	1	26	—	139	2233
Namur / Namen	1	6	41	186	977	4124
Flandre Occident. / West-Vl.	—	1	5	—	445	1037
Total / Totaal	29	265	290	9641	45323	39408
Total général / Alg. tot.	35	324	751	10690	64445	117322

ECOLES TECHNIQUES ET AGRICOLES DE L'ETAT
TECHNISCHE EN LANDBOUWSCHOLEN VAN DE STAAT

EXERCICE 1946 — DIENSTJAAR 1946

ECOLES — SCHOLEN		Population scolaire au 31 décembre 1946 Schoolbevolking op 31 December 1946
1) Ecole de Médecine-Vétérinaire Rijksveeartsenijsschool	à Curegem te Kuregem	96
2) Institut Agronomique Rijkslandbouwhogeschool	à Gembloux te Gembloers	374
3) Institut Agronomique Rijkslandbouwhogeschool	à Gand te Gent	100
4) Institut Supérieur de Commerce Rijkshandelshogeschool	à Anvers te Antwerpen	205
5) Ecole Industrielle Supérieure Rijks Hogere Nijverheidsschool	à Gand te Gent	1.247
6) Ecoles Techniques Technische scholen	à Morlanwelz te Morlanwelz	1.162
7) Ecole d'Agriculture Landbouwschool	à Huy te Hoei	97
8) Ecole Ménagère Agricole Landbouwhuishoudschool	à Laeken te Laken	105
9) Ecole d'Horticulture Tuinbouwschool	à Vilvorde te Vilvoorde	184
10) Ecole d'Horticulture Tuinbouwschool	à Melle te Melle	78
11) Ecole centrale de Maréchalerie Rijkscentrale Hoefsmidschool	à Anderlecht te Anderlecht	93
TOTAL TOTAAL	11 Ecoles 11 Scholen	3.741

ENSEIGNEMENT ARTISTIQUE AU 31-12-46

KUNSTONDERWIJS OP 31-12-46

Conservatoires royaux, Académies royales des Beaux-Arts et des autres établissements d'enseignement artistique subventionnés par l'Etat à la date du 31 décembre 1946.

a) Population des établissements d'enseignement artistique de l'Etat :

1. Conservatoires royaux.

Bruxelles	425
Anvers	715
Gand	503
Liège	459
Total	2.102

2. ENSAAD Bruxelles 271

Institut national supérieur des Beaux-Arts d'Anvers	101
Académie royale des Beaux-Arts d'Anvers (arts plastiques)	337
Ecole d'architecture et d'urbanisme Anvers.	148
Total	875

b) Enseignement artistique subventionné

Ecoles communales	27.447
Enseignement libre	3.592
Total	31.309
Total général.	33.998

(1) Ecole Nationale sup^{re} des Beaux-Arts et arts décoratifs.

Koninklijke conservatoria, Koninklijke Academiën van Schone Kunsten en andere door de Staat gesubsidieerde instellingen voor kunstonderwijs op 31 December 1946 :

a) Bevolking der Rijksinstellingen voor kunstonderwijs :

1. Koninklijke conservatoria :

Brussel	425	
Antwerpen	715	
Gent	503	
Luik	459	2.102

2. N.H.S.B.S. Brussel 271

Nat. Hoger Instituut voor Schone Kunsten te Antwerpen	101	
Koninkl. Academie voor Schone Kunsten te Antwerpen (plast. kunsten)	337	
School voor bouwkunde en stedenbouw Antwerp.	148	875

b) Gesubsid. kunstonderwijs :

Gemeentelijke scholen	27.447
Vrij onderwijs	3.592
Totaal	31.309

Algemeen totaal 33.998

(1) Nationale Hogere School voor Bouwkunst en Sierkunsten.

IIIe PARTIE

RÉFORMES

en cours ou en vue dans les
divers enseignements

III^{de} DEEL

HERVORMINGEN

in uitvoering of in vooruitzicht in de
verscheidene onderwijstakken

REFORMES EN COURS DANS LES DIVERS ORDRES D'ENSEIGNEMENTS

Enseignement primaire

1. — L'école primaire ne comprendrait plus que 3 degrés; le 4e degré serait absorbé dans un enseignement moyen de base généralisé.

2. — Le plan d'Etude de 1936 est toujours la charte de l'enseignement primaire, ce qui ne veut pas dire qu'il soit appliqué partout avec zèle.

3. — Le département de l' I.P. soucieux de faire aimer une pédagogie rénouvée estime, qu'il convient d'encourager la création de cercles d'études pédagogiques sur le plan local et sur le plan régional.

4. — Il a le souci d'organiser périodiquement des semaines d'informations pédagogique. Il y est encouragé par l'expérience faite à Pâque 1947 à l'école normale de l'Etat à Laeken, où 320 instituteurs se sont rassemblés en une « semaine d'études ».

5. — Le Département encourage l'institution de cours de Vacances destinés aux instituteurs, cours de perfectionnement, bien entendu.

6. — Il entend favoriser la diffusion de la bonne lecture par la collaboration étroite entre les inspecteurs de l'enseignement et ceux des bibliothèques publiques.

7. — Si nous sommes bien renseignés, il serait question d'organiser, dans deux cantons wallons et dans deux cantons flamands, un examen de fin d'études du 3e degré primaire, cette année encore.

8. — Il convient, sans doute, de souligner que les instituteurs ont été invités à mettre l'accent sur l'étude de la langue maternelle, sur des exercices d'observation active et sur tout ce qui est de nature à restaurer l'éducation et le civisme.

HERVORMINGEN IN UITVOERING IN DE VERSCHIEDENE ONDERWIJSTAKKEN

Lager Onderwijs

1) De lagere school zou nog slechts drie graden behelzen; de vierde graad zou in veralgemeend middelbaar basisonderwijs opgenomen worden.

2) Het studieplan van 1936 is nog steeds het handvest van het lager onderwijs, hetgeen niet wil zeggen dat het overal met ijver wordt toegepast.

3) Het Departement van Openbaar Onderwijs, bezorgd om een hernieuwde pedagogie te doen liefhebben, oordeelt dat de oprichting van pedagogische studiekringen op plaatselijk en op gewestelijk plan zou dienen aangemoedigd.

4) Het is er om bezorgd op geregelde tijden pedagogische voorlichtingsweken op touw te zetten. Het wordt daarin aangemoedigd door de ervaring die, met Pasen 1947, in de Rijksnormaalschool te Laken werd opgedaan, waar 320 onderwijzers en onderwijzeressen in een « studieweek » bijeenkwamen.

5) Het Departement voorziet de invoering van vacantietersussen ten behoeve van de onderwijzers, volmakingscursussen wel te verstaan.

6) Het is voornemens de verspreiding van goede lectuur in de hand te werken, door nauwe samenwerking tussen de inspecteurs van het onderwijs en die van de openbare bibliotheken.

7) Zijn wij wel ingelicht, dan zou er sprake van zijn in twee Waalse Kantons en in twee Vlaamse Kantons, dit jaar nog, een eindexamen 3de graad lager onderwijs in te richten.

8) Wellicht dient er op gewezen dat de onderwijzers verzocht werden de nadruk te leggen op de studie van de moedertaal, op waarnemingsoefeningen en op al hetgeen van zulke aard is dat de opvoeding en de burgertrouw hersteld worden.

Enseignement normal

1. — On peut dire — on peut, tout au moins, croire, — que toute école normale primaire est actuellement pourvue d'une école d'application à 4 degrés.

Le département envisage d'incorporer, d'intégrer dans l'enseignement moyen de base, de 12 à 15 ans, les deux classes du 4e degré et la classe préparatoire de l'école normale.

En conséquence, là où l'école normale primaire se complète par une section normale moyenne, l'on aurait l'édifice scolaire suivant:

— à la base, une école primaire dite école d'application, comprenant 3 degrés (de 6 à 12 ans), école servant à la préparation professionnelle de futurs instituteurs primaires;

— une section moyenne comportant 3 années d'études (de 12 à 15 ans) et pouvant servir d'école d'application pour les futurs régents;

— la section normale primaire (4 années d'études — de 15 à 19 ans)

— une section normale moyenne pour la préparation des régents.

2. — Des membres de la Commission de l'I.P. encourage le Département des écoles normales et de l'inspection cantonale primaire, d'une part et, d'autre part, à assurer une unité d'actions et de vues dans l'examen des problèmes pédagogiques et administratifs par les directions des écoles normales de l'Etat, les inspecteurs généraux, les inspecteurs de pédagogie — psychologie et les autres inspecteurs de l'enseignement normal.

3. — Nous croyons savoir qu'un nouveau programme des études normales primaires sera bientôt communiqué au personnel enseignant intéressé, programme qui contiendra tout ce qui est directement utile aux normalistes pour l'application intelligente du plan d'études de 1936 et où l'on verra s'affirmer

Normaal Onderwijs

1) Men mag zeggen — men mag ten minste geloven — dat elke lagere normaalschool, thans voorzien is van een oefenschool met 4 graden.

Het Departement stelt zich voor in een middelbaar basis-onderwijs, van 12 tot 15 jaar, de twee klassen van de 4de graad en de voorbereidende klasse tot de normaalschool op te nemen en in te schakelen.

Bijgevolg, daar waar de lagere normaalschool wordt aangevuld door een middelbare normaalschool, zou men het navolgende schoolcomplex hebben:

— aan de grondslag, een lagere school, zg. oefenschool, bestaande uit drie graden (van 6 tot 12 jaar), school welke dient tot de voorbereidende vakopleiding van de toekomstige lagere onderwijzers;

— een middelbare afdeling, omvattende drie studiejaren (van 12 tot 15 jaar) die als oefenschool kan dienen voor de toekomstige regenten;

— de afdeling lager normaalonderwijs (vier studiejaren — van 15 tot 19 jaar).

— een afdeling middelbaar normaalonderwijs voor de voorbereiding van de regenten.

2) Leden van de Commissie van het O.O. moedigen het Departement aan de krachten van de directies der normaalscholen en der kantonale inspectie lager onderwijs samen te ordenen, eensdeels en, anderdeels, eenheid van werking en van gezichtspunten te bereiken in het onderzoek van paedagogische en administratieve vraagstukken, door de directies der Rijksnormaalscholen, de algemene inspecteurs, de inspecteurs voor opvoedkunde-zielkunde, en de andere inspecteurs van het normaal onderwijs.

3) Wij menen te weten dat een nieuw programma van de lagere normaalstudiën eerlang aan het betrokken onderwijzend personeel zal medegedeeld worden, programma dat zal bevatten al wat rechtstreeks de normalisten van dienst is voor de verstandige toepassing van het studieplan van 1936 en waarin de bezorgdheid om de voorrang van

le souci d'assurer la primauté de la langue maternelle parlée et écrite. On y verra aussi des cours à option.

4. — Des recommandations, des directives d'ordre méthodologique seront données au personnel enseignant en ce qui concerne l'organisation des exercices dirigés et des autres activités éducatives. Le but poursuivi est notamment de mettre l'instituteur en mesure de développer ses connaissances par ses propres forces.

5. — En vue de préparer le normaliste à sa mission future, le Département entend que le plan d'études primaires de 1936 soit mis en oeuvre dans toutes les écoles d'application des écoles normales de l'Etat. — Espérons qu'il le sera dans toutes les sections préparatives de l'enseignement moyen de l'Etat.

Le Département organisera des stages pédagogiques à l'intention des élèves de 4e année normale dans les écoles primaires, afin de plonger les futurs éducateurs dans la réalité scolaire où ils se rendront compte des lourdes responsabilités que comporte leur tâche.

6. — Les normalistes seront familiarisés avec la pratique du scoutisme et du guidisme, du jeu dramatique et du chant choral. On sait qu'un tournoi interscolaire d'art dramatique a eu lieu pour la 2e fois cette année. Pour réussir le Département a reçu l'aide de l'association des Boy-scouts et Girl-Guides de Belgique d'une part et de la troupe de notre jeune Théâtre National.

Il faut reconnaître que ces activités sont capables de développer l'esprit d'équipe, la pratique de l'entraide et du dévouement à un idéal humain.

7. — Il en est de même d'ailleurs du régime d'autonomie contrôlée pratiqué dans les différentes écoles normales et des échanges de correspondance entre normalistes de notre pays. Que des échanges de groupes de

de gesprochen en geschreven moedertaal te verzekeren, zal beklemtoond worden. Men zal er ook keuzevakken in vinden.

4) Aanbevelingen, richtsnoeren van methodologische aard zullen aan de leerkrachten gegeven worden, wat de inrichting van de geleide oefeningen en de andere opvoedende bedrijvigheden betreft. Het nagestreefde doel bestaat er nl. in de onderwijzer in staat te stellen zijn kennis op eigen krachten te ontwikkelen.

5) Met het oog op de voorbereiding van de normalist tot zijn toekomstige zending, staat het departement er op dat het studieplan lager onderwijs 1936 in werking gesteld worde in al de oefenscholen van de Rijksnormaalscholen. Laten wij hopen dat het in werking zal gesteld worden in al de voorbereidende afdelingen van het Rijksmiddelbaar onderwijs.

Het Departement zal pedagogische proeftijden inrichten ten behoeve van de leerlingen van het 4de jaar normaalonderwijs in de lagere scholen, ten einde de toekomstige opvoeders in de schoolwerkelijkheid te plaatsen, waarin zij zich zullen rekenschap geven van de zware verantwoordelijkheid die aan hun taak verbonden is.

6) De normalisten zullen vertrouwd gemaakt worden met de praktijk van de padvinderij en de gidserij, met toneelspel en koorzang. Men weet dat een tornooi toneelkunst onder alle scholen dit jaar voor de tweede maal plaats gehad heeft. Om te slagen heeft het Departement de hulp gekregen van de Vereniging van Boy-scouts en Girlguides van België, eensdeels, en van de troep van ons jong Nationaal Toneel.

Men moet erkennen dat die bedrijvigheden de ploeggeest, de praktijk van onderling hulpbetoon en toewijding voor een menselijk ideaal kunnen ontwikkelen.

7) Zo gaat het ook trouwens met het stelsel van gecontroleerde zelfstandigheid in de verschillende normaalscholen in de praktijk omgezet, en met de briefwisseling onder normalisten van ons land. Dat uitwisseling van groepen normalisten ingericht werden

normalistes se soient organisés à l'occasion de voyages scolaires, soit à l'intérieur de nos frontières, soit entre la France et la Belgique, soit entre la Belgique et la Hollande, c'est une expérience qui mérite d'être applaudie et généreusement encouragée, de l'avis de certains membres de la Commission.

8. — Il faut se féliciter aussi de ce que la plupart des écoles normales publient un bulletin périodique rédigé par les élèves et par des maîtres.

9. — C'est inculquer à la jeunesse des sentiments élevés que de les faire participer à des commémorations comme celle de : la bataille de l'Yser, la mort du Roi Albert, la mort du Capit.-aviateur de Selys ; à la semaine de Justice et d'Education civique ; à l'aide aux enfants de certains pays d'Europe particulièrement éprouvés par la guerre ; à l'hommage à la mère de famille ; à la participation aux manifestations organisées à l'occasion du rapatriement des corps des victimes de la guerre décédées en Allemagne ; à des manifestations d'hommage au travail et aux travailleurs.

Tout cela contribue à promouvoir les vertus civiques et la préparation sociale chez les futurs éducateurs de la Jeunesse.

A ces belles et fort louables initiatives, le rapporteur pensait en lisant le discours que, le 18 juin 1947, prononçait à la chambre, M. Struye, Ministre de la Justice.

Brossant le tableau de l'aggravation de la délinquance juvénile, aggravation consécutive à la guerre, M. le Ministre disait : « le nombre de mineurs condamnés est passé de 2029, en 1939, à 4751, en 1946 ; le nombre des mineurs placés dans les établissements de l'Etat est passé 844 à 1487 ; dans les établissements privés, les chiffres sont 3523 en 1939 et 4674 en 1946, et d'autrepart, le nombre de « mineurs » en liberté surveillée est passé de 10968 à 20.226.

ter gelegenheid van schoolreizen, hetzij binnen onze grenzen, hetzij tussen Frankrijk en België, hetzij tussen België en Nederland, is een proefneming die verdient toegejuicht en algemeen aangemoedigd te worden, naar de mening van sommige leden van de Commissie.

8) Het moet ons ook verheugen dat de meeste normaalscholen een tijdschrift laten verschijnen, door de leerlingen en door de meesters opgesteld.

9) Men prent bij de jeugd verheven gevoelens in door ze te laten deelnemen aan herdenkingsplechtigheden zoals die van de IJzerslag, de dood van Koning Albert, de dood van Kapitein-vlieger de Selys ; aan de Week van Gerechtigheid, aan het kwaken van burgerzin ; aan hulpbetoon aan de kinderen van sommige door de oorlog bijzonder beproefde landen van Europa ; aan de hulde aan de huismoeders ; aan de betogingen ingericht ter gelegenheid van de repatriëring van het stoffelijk overschot van de in Duitsland overleden oorlogsslachtoffers ; aan betogingen van hulde aan de arbeid en aan de arbeiders.

Dit alles draagt bij tot het bevorderen van de burgerdeugd en de sociale voorbereiding bij de toekomstige opleiders van de jeugd.

De verslaggever dacht aan die schone en zeer lofwaardige initiatieven bij het lezen van de rede welke de h. Struye, Minister van Justitie, op 18 Juli 1947, in de Kamer voerde.

Toen hij in korte woorden een schets gaf van de verergering van de delinquentie bij de jeugd, verergering die een gevolg is van de oorlog, zegde de Minister dat het aantal veroordeelde « minderjarigen » van 2.029, in 1939, op 4.751, in 1946, is gestegen ; het aantal in rijksinstellingen geplaatste minderjarigen is van 844 op 1487 gestegen ; in de particuliere instellingen zijn de cijfers 3523, in 1939, en 4674, in 1946 ; ten andere is het aantal in vrijheid onder toezicht geplaatste minderjarigen van 10.968 op 20.626 gestegen.

La commission de l'I. P. se réjouira de toutes les mesures que prendra le Département de l' I.P. pour cultiver le civisme et la moralité chez la Jeunesse.

On annonce l'usage, dans un très proche avenir, du cinéma éducatif, dans l'enseignement normal d'abord, puis dans l'enseignement moyen. C'est une réalisation heureuse que quelques sénateurs ont recommandée il y a de nombreuses années.

Suppléments communaux autorisés en faveur des instituteurs (trices) primaires

- T : 5 à 20 dans les communes de moins de 10.000 habitants
c.a.d. 600 à 2400 fr. au coefft. 100
1350 à 9600 fr. au coefft. 225
- T : 10 à 40 dans les communes de 10.001 à 50.000 habitants.
c.a.d. : 1200 à 4800 fr. au coeff. 100
2700 à 10800 fr. au coeff. 225.
- T : 15 à 60 dans les communes de 50.001 à 100.000 habitants.
c.a.d. : 1800 à 7200 fr. au coeff. 100
4050 à 16200 fr. au coeff. 225.
- T : 20 à 80 dans les communes de plus de 100.000 habitants.
c.a.d. : 2400 à 9600 fr. au coeff. 100
5400 à 21600 fr. au coeff. 225.

De Commissie van O.O. zal zich verheugen over alle maatregelen welke het Departement van O.O. zal treffen om de burgerdeugd en de moraliteit bij de jeugd aan te kweken en te bevorderen.

Men kondigt aan dat, in een zeer nabije toekomst, opvoedende films vooreerst in het normaal onderwijs en vervolgens in het middelbaar onderwijs zullen afgedraaid worden. Dit is een gelukkige verwezenlijking welke enkele senatoren, tarijke jaren geleden, hebben aanbevolen.

Toegelaten Gemeentelijke bijwedden ten voordele van de onderwijzers(erssen) der lagere scholen

- Sp. : 5 tot 20 : in de gemeenten met minder dan 10.000 inwoners
m.a.w. 600 fr. tot 2.400 fr. op
coëfficiënt 100
1.350 fr. tot 9.600 fr. op
coëfficiënt 225
- Sp. : 10 tot 40 in de gemeenten met 10.001 tot 50.000 inwoners
m.a.w. 1.200 fr. tot 4.800 fr. op
coëfficiënt 100
2.700 tot 10.800 fr. op
coëfficiënt 225
- Sp. : 15 tot 60 in de gemeenten met 50.001 tot 100.000 inwoners
m.a.w. 1.800 fr. tot 7.200 fr. op
coëfficiënt 100
4.050 fr. tot 16.200 fr. op
coëfficiënt 225
- Sp. : 20 tot 88 in de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners
m.a.w. 2.400 tot 9.600 fr. op
coëfficiënt 100
5.400 tot 21.600 fr. op
coëfficiënt 225

MONITEUR BELGE. — BELGISCH STAATSBLAD
du 2-3 juin 1947 van 2-3 Juni 1947

TABLEAU DES TENSIONS. — TABEL DER SPANNINGEN.

et des sommes qui y correspondent, au coeff. 225 —
en der daarmede overeenstemmende sommen op coëfficiënt 225.

Traitements maxima de l'instituteur. — Maximale wedden van de onderwijzer.

Après ans Na jaar.	Communes de — Gemeenten met :			
	10,000 hab. et moins. 10,000 inw. en minder.	10,001 à 50,000 hab. 10,001 tot 50,000 inw.	50,001 à 100,00 hab. 50,001 tot 100,000 inw.	Plus de 100,000 hab. Meer dan 100,000 inw.
	tensions au coeff. 225 spanning op coeff. 225	tensions au coeff. 225 spanning op coeff. 225	tensions au coeff. 225 spanning op coeff. 225	tensions au coeff. 225 spanning op coeff. 225
0	165) = 44.500	170) = 45.900	175) = 47.250	180) = 48.600
1	165) = 44.500	170) = 45.900	175) = 47.250	180) = 48.600
2	175) = 47.250	180) = 48.600	185) = 49.950	190) = 51.300
3	175) = 47.250	180) = 48.600	185) = 49.950	190) = 51.300
4	185) = 49.950	190) = 51.300	195) = 52.650	200) = 54.000
5	185) = 49.950	190) = 51.300	195) = 52.650	200) = 54.000
6	195) = 52.650	200) = 54.000	205) = 55.350	210) = 56.700
7	195) = 52.650	200) = 54.000	205) = 55.350	210) = 56.700
8	210) = 56.700	220) = 59.400	230) = 62.100	240) = 64.800
9	210) = 56.700	220) = 59.400	230) = 62.100	240) = 64.800
10	220) = 59.400	230) = 62.100	240) = 64.800	250) = 67.500
11	220) = 59.400	230) = 62.100	240) = 64.800	250) = 67.500
12	230) = 62.100	240) = 64.800	250) = 67.500	260) = 70.200
13	230) = 62.100	240) = 64.800	250) = 67.500	260) = 70.200
14	247) = 66.690	262) = 70.740	277) = 74.790	292) = 78.840
15	247) = 66.690	262) = 70.740	277) = 74.790	292) = 78.840
16	247) = 66.690	262) = 70.740	277) = 74.790	292) = 78.840
17	259) = 69.930	274) = 73.980	289) = 78.030	304) = 82.080
18	259) = 69.930	274) = 73.980	289) = 78.030	304) = 82.080
19	259) = 69.930	274) = 73.980	289) = 78.030	304) = 82.080
20	271) = 73.170	286) = 77.220	301) = 81.270	316) = 85.320
21	271) = 73.170	286) = 77.220	301) = 81.270	316) = 85.320
22	271) = 73.170	286) = 77.220	301) = 81.270	316) = 85.320
23	288) = 77.760	308) = 83.160	328) = 88.560	348) = 93.960
24	288) = 77.760	308) = 83.160	328) = 88.560	348) = 93.960
25	288) = 77.760	308) = 83.160	328) = 88.560	348) = 93.960
26	300) = 81.000	320) = 86.400	340) = 91.800	360) = 97.200

N. B. — Le traitement des institutrices froebel ne pourra être supérieur à 85% du traitement des instituteurs primaires.

N. B. — De wedde der froebelonderwijzeressen mag niet hoger zijn dan 85% van de wedde der lagere onderwijzers.

	Comunes de — Gemeenten met :			
	10,000 hab. et moins 10,000 inw. en minder	10,001 à 50,000 hab. 10,001 tot 50,000 inw.	50,001 à 100,000 hab. 50,001 tot 100,000 inw.	Plus de 100,000 hab. Meer dan 100,000 inw.
	Au coeff. 225 op coeff. 225	Au coeff. 225 op coeff. 225	Au coeff. 225 op coeff. 225	Au coeff. 225 op coeff. 225
Chef d'école - Schoolhoofd :				
1 à 3 classes — 1 tot 3 klassen	T = 22 = 5.940 fr.	T = 23 = 6.210 fr.	T = 25 = 6.750 fr.	T = 26 = 7.020 fr.
4 à 6 classes — 4 tot 6 klassen	Sp = 32 = 8.640 fr.	Sp = 35 = 9.450 fr.	Sp = 37 = 9.990 fr.	Sp = 39 = 10.530 fr.
7 à 9 classes — 7 tot 9 klassen	43 = 11.610 fr.	46 = 12.420 fr.	49 = 13.230 fr.	52 = 14.040 fr.
10 classes et plus — 10 klassen en meer	54 = 14.580 fr.	57 = 15.390 fr.	62 = 16.740 fr.	65 = 17.550 fr.
Chef d'école déchargé de la tenue d'une classe - Schoolhoofd zonder klasse :				
7 à 9 classes — 7 tot 9 klassen	43 = 11.610 fr.	46 = 12.420 fr.	49 = 13.230 fr.	52 = 14.040 fr.
10 classes et plus — 10 klassen en meer	54 = 14.580 fr.	57 = 15.390 fr.	62 = 16.740 fr.	65 = 17.550 fr.

*Barème proposé (1) pour les
Instituteurs de l'Etat (2)*

En bénéficieraient notamment : les instituteurs des sections préparatoires des écoles moyennes.

(1) Ce barème, à l'heure du dépôt de ce rapport — 3.7.46 — n'était pas encore soumis aux délibérations du Conseil des Ministres, mais on nous assure qu'il figure à l'ordre du jour du Conseil du lendemain 4.7.46.

(2) Pour les instituteurs des écoles d'application annexées aux écoles normales, il faut ajouter aux chiffres correspondant au coefficient 100, une somme de 2000 fr. Cette indemnité, il faut l'espérer, sera revue. La Commission a déjà souligné les qualités éminentes exigées de l'instituteur de la section préparatoire.

<i>Nombres d'années de service</i>	<i>Rénumération au coefft. 100</i>	<i>, au coefft. 225</i>
0	20.400	45.900
2	21.600	49.600
4	22.800	51.300
6	24.000	54.000
8	25.440	57.240
10	26.880	60.480
12	28.320	63.720
14	29.760	66.960
16	31.200	70.200
18	33.000	74.250
20	34.800	78.300
23	36.600	81.350
26	38.400	86.400

Ce barème est proche, par ses chiffres, du barème III G et s'appellerait III H. Il serait appliqué avec effet rétroactif au 1.1.46 et des avances à valoir sur les arriérés de l'année 1946 seront accordés vraisemblablement.

2000 agents sont intéressés à l'application de ce barème

*Weddeschaal voorgesteld (1)
voor de Rijksonderwijzers (2)*

Deze zou, inzonderheid, ten goede komen aan de onderwijzers van de voorbereidende afdelingen der middelbare scholen.

(1) Deze schaal was, op het ogenblik, 3-7-46, dat dit verslag nog niet werd ingediend, nog niet voorgelegd aan de beraadslagingen van de Ministerraad, doch men verzekert ons dat het op de dagorde van de Raad van de volgende dag, 4-7-46, voorkomt.

(2) Voor de onderwijzers der oefenscholen bestaande bij de normaalscholen dient er bij de cijfers overeenstemmend met de coëfficiënt 100, een som van 2.000 fr. gevoegd. Het is te hopen dat die vergoeding zal herzien worden. De Commissie heeft reeds de nadruk gelegd op de uitstekende hoedanigheden die van de onderwijzer van de voorbereidende afdeling vereist zijn.

<i>Aantal jaren dienst</i>	<i>Bezoldiging op coëfficiënt 100</i>	<i>op coëfficiënt 225</i>
0	20.400	45.900
2	21.600	49.600
4	22.800	51.300
6	24.000	54.000
8	25.440	57.240
10	26.880	60.480
12	28.320	63.720
14	29.760	66.960
16	31.200	70.200
18	33.000	74.250
20	34.800	78.300
23	36.600	81.350
26	38.400	86.400

Die schaal benadert, voor de cijfers de schaal III G, en zou III H heten. Zij zou toegepast worden met terugwerkende kracht op 1-1-46 en voorschotten, aan te rekenen op de achterstallen van het jaar 1946, zullen waarschijnlijk toegekend worden.

2000 beambten zijn bij de toepassing van die schaal betrokken.

Enseignement moyen

Durant l'année scolaire qui finit, il faut noter :

— la création de 20 classes pré-professionnelles (agricoles, industrielles et familiales)

— le nouveau programme de 3e commerciale en vue de la revalorisation de la section Commerciale d'athénée.

— l'instauration d'un cours d'institutions nationales en 4e (1 heure de cours tous les 15 jours).

— l'organisation des groupements de jeunesse dans les établissements d'enseignement moyen de l'Etat.

— l'élaboration des mesures poursuivies tendant à donner à la langue maternelle la primauté qui lui revient.

— En outre 19 commissions, pour chacune des deux parties linguistiques, sont en voie de création en vue de poursuivre l'étude des réformes de structure ou autres de l'Enseignement moyen :

1) Une commission générale ou centrale;

2) Une commission pour une meilleure liaison entre Enseignement moyen et Enseignement primaire ;

3) idem entre Ens. moyen en Ens. supr.;

Des commissions spéciales ont leur ordre du jour :

4) l'Agrégation de l' E.M. du degré supr.;

5) l'Enseignement de la 1re langue, Programme et méthode;

6) l'Enseignement de la 2e langue, idem.

7) l'Enseignement des langues germaniques, Programme et méthode

8) l'Enseignement des langues anciennes; idem.

9) Les mathématiques; idem.

10) Les sciences naturelles, idem.

11) Les sciences commerciales. idem.

12) La géographie; idem.

13) L'histoire ; idem.

Middelbaar onderwijs

Tijdens het schooljaar dat ten einde loopt, dienen vermeld :

— de oprichting van 20 klassen van praeprofessioneel (landbouw-, nijverheids-, en familiale) klassen ;

— het nieuwe programma van de 3de handelsafdeling tot verhoging van de waarde der handelsafdeling van de athenea ;

— de invoering van een leergang van nationale instellingen in de 4e (1 uur les om de 14 dagen ;

— de inrichting van jeugdgroeperingen in de inrichtingen voor Rijksmiddelbaar onderwijs ;

— het uitwerken van voorlopige maatregelen om aan de moedertaal de eerste rang te geven die haar toekomt.

Bovendien is een begin gemaakt met de oprichting van 19 commissies, voor elk van de twee landsgedeelten, ten einde de studie van de structuur- en andere hervormingen van het middelbaar onderwijs voort te zetten:

1) Een algemene of centrale commissie ;

2) Een commissie voor een betere verbinding tussen het middelbaar en het lager onderwijs ;

3) idem, tussen het middelbaar en het lager onderwijs.

Bijzondere commissies hebben aan hun dagorde :

4) Het aggregaat van het M. O. van de hogere graad ;

5) Het onderwijs van de 1ste taal ; Programma en methode ;

6) Het onderwijs van de 2e taal; idem.

7) Het onderwijs van de Germaanse talen; idem.

8) Het onderwijs van de oude talen ; id.

9) De wiskunde ; idem ;

10) De natuurwetenschappen ; idem ;

11) De handelswetenschappen ; idem ;

12) De aardrijkskunde ; idem ;

13) De geschiedenis ; idem ;

14) De muziek ; idem ;

15) Het tekenen ; idem ;

- 14) La musique; idem.
- 15) Le dessin; idem
- 16) L'éducation physique; idem.
- 17) L'enseignement aux jeunes filles;
- 18) Les pensionnats;
- 19) Les réformes administratives dans les établissements d'Ens. moyen.

Le Département se préoccupe encore :

— de l'augmentation du nombre d'inspecteurs;

— d'élaborer un projet de création d'un Fond spécial destiné à l'application de la loi dite « loi Vanderpoorten. »

M. le Ministre exposera — espérons le — les objets précis dont les diverses commissions auront à s'occuper, ainsi que la conception qui a présidé aux choix des membres.

* * *

Nous croyons que l'ens. moyen a la faveur de la jeunesse parce que beaucoup de parents se rendent compte de ce que l'ens. primaire ne suffit plus quelque bon qu'il soit. D'autre part, beaucoup de gens croient que c'est l'enseignement moyen qui forme la personnalité.

L'éducation moderne considère que le point de départ de l'enseignement c'est l'enfant et que tout enseignement restera peu fructueux s'il choisit le point d'appui en dehors de l'enfant. Et préparer les enfants venus de l'école primaire aux tâches qui seront les leurs durant toute leur vie, c'est leur inculquer des habitudes de correction, de précision, d'audace, de courage, de l'amour du travail, c'est concourir au développement total de la personnalité, c'est stimuler la formation du caractère et des vertus civiques. L'enseignement moyen n'est pas le seul qui aboutisse à ce résultat.

La Commission espère que M. le Ministre de l'instruction publique à l'occasion de la discussion du budget, exposera les raisons qui ont amené la création, dans le cadre des écoles moyennes, d'une section pré-professionnelle, qui a été critiquée lors des débats

- 16) De lichamelijke opvoeding ; idem ;
 - 16) Het meisjesonderwijs ; idem ;
 - 18) De pensionnaten ;
 - 19) De bestuurshervormingen in de inrichtingen voor middelbaar onderwijs.
- Het departement houdt zich nog bezig

met :

— de verhoging van het aantal inspecteurs ;

— het opmaken van een ontwerp tot oprichting van een bijzonder fonds voor toepassing van de zgn. «Wet Vanderpoorten».

Wij hopen dat de Minister de bepaalde onderwerpen waarmede de onderscheiden commissies zich zullen bezig te houden hebben, zomede de opvattingen die voorgezeten hebben bij de keus van de leden, zal uiteenzetten.

* * *

Wij geloven dat het middelbaar onderwijs de voorkeur van de jeugd geniet omdat tal van ouders inzien dat het lager onderwijs, hoe degelijk ook, niet meer volstaat. Anderdeels geloven tal van lieden dat door het onderwijs de persoonlijkheid gevormd wordt.

De moderne opvoedkunde beschouwt het kind als vertrekpunt van het onderwijs, en oordeelt dat elk onderwijs slechts weinig vruchten zal dragen als het zijn steunpunt kiest buiten het kind. En de kinderen die van de lagere school komen voorbereiden tot de taken die hen tijdens hun geheel leven wachten, dat is hen gewoonten van netheid, van nauwkeurigheid, van durf, van moed, van liefde voor het werk inprenten, dat is medewerken tot de totale ontwikkeling van de persoonlijkheid, dat is de vorming van het karakter en de burgerdeugden bevorderen. Het middelbaar onderwijs is niet het enige dat die uitslag bereikt.

De Commissie hoopt dat de h. Minister van Openbaar Onderwijs, bij gelegenheid van de bespreking van de begroting, de redenen zal uiteenzetten die geleid hebben tot de oprichting, in het kader van de middelbare scholen, van een preprofessionele afdeling, waarop kritiek werd uitgebracht tijdens de

sur le budget à la chambre et qui a pour but essentiel, croyons nous, de fournir aux jeunes gens, le maximum de possibilités d'orientation.

Loi Vanderpoorten

A propos de la loi dite loi Vanderpoorten du 14-6-37 dont la mise en œuvre s'imposait, elle eût exigé pour améliorer quelque peu la situation en 1937, une somme de 250 millions.

Or, depuis 1937 jusqu'au 1-1-46, on n'a affecté qu'une somme de 134 millions à l'entretien des bâtiments scolaires, ce qui veut dire que, au point de vue de son exécution, la loi Vanderpoorten est restée lettre morte, alors qu'elle a été votée à la quasi-unanimité du Parlement.

C'est pourquoi le Ministre Vos a conçu l'idée d'un Fonds spécial pour l'application de la dite loi.

Inspecteurs — Préfets — Directeurs

Dès avant la guerre certains considéraient que le nombre d'inspecteurs était insuffisant et que la tâche des préfets et des directeurs était devenue par trop administrative — ce qui est vrai. — Il faut aider les chefs d'établissements dans leur tâche.

Le Département compte mettre bon ordre à tout cela. Mais nous prions le lecteur de ce rapport de se reporter à la partie consacrée aux séances de la commission de l'instruction publique pour ce qui concerne le nombre d'inspecteurs.

Le Département créera dans de grands établissements d'enseignement de l'Etat, des *offices d'orientation scolaire*. Trois organismes de l'espèce sont en voie d'organisation pour les Athénées d'Anvers, d'Etterbeek et de Charleroi.

Nous espérons que la discussion du budget de l'I.P. fournira, à M. le Ministre l'occasion d'exposer au Sénat le résultat des efforts de ses prédécesseurs en faveur de la création

debatten over de begroting in de Kamer en die, naar wij geloven, tot doel heeft aan de jongelieden de beroepskeuze zoveel mogelijk te vergemakkelijken.

Wet Vanderpoorten

In verband met de zgn. Wet Vanderpoorten van 14-6-37, waarvan de inwerkingstelling geboden was, zij gemeld dat, om de toestand in 1937 enigszins te verbeteren, er een som van 250 miljoen zou nodig geweest zijn.

Doch van 1937 tot op 1-1-1946, werd er slechts 134 miljoen besteed aan het onderhoud van de schoolgebouwen, hetgeen betekent dat de wet Vanderpoorten zonder uitwerking gebleven is, terwijl zij schier bij eenparigheid van het Parlement werd goedgekeurd.

Daarom heeft Minister Vos de gedachte opgevat van een Bijzonder Fonds voor de toepassing van bedoelde wet.

Inspecteurs — Prefecten — Directeurs

Reeds vóór de oorlog oordeelden sommigen dat het aantal inspecteurs ontoereikend was en dat de taak van de prefecten en directeurs al te administratief was geworden — hetgeen waar is. De hoofden der inrichtingen moeten geholpen worden in hun taak.

Het Departement neemt zich voor orde te brengen in dit alles. Doch wij verzoeken de lezer van dit verslag het gedeelte van dit verslag dat gewijd is aan de vergaderingen van de Commissie van Openbaar Onderwijs te raadplegen voor wat betreft het aantal inspecteurs.

Het Departement zal, in de grote inrichtingen voor staatsonderwijs, *diensten van schoolkeuze* oprichten: drie dergelijke organismen worden reeds ingericht in de athenea te Antwerpen, Etterbeek en Charleroi.

Wij hopen dat de bespreking van de begroting van Openbaar Onderwijs aan de h. Minister de gelegenheid zal geven om aan de Senaat de uitslag uiteen te zetten van de

dans nos écoles de *groupements de jeunesse* qui ont trouvé, dans les tournois d'art dramatique de chant et, en Flandre, de déclamation, l'occasion d'une activité et d'une émulation fécondes.

Nous avons l'impression que grâce aux réformes en cours, la jeunesse sera préparée à un avenir plus heureux où seront cultivés comme il se doit la tolérance et l'amour du prochain.

ENSEIGNEMENT TECHNIQUE

1. Dans le rapport de la Commission sur le budget pour 1946, il a été fait mention à propos de l'ens. technique de la création d'un *conseil de coordination*.

C'est ce Conseil qui doit entreprendre l'étude de la *Politique de l'ens. techn.* corrélativement à l'enquête en cours de M.M. les inspecteurs Galens et Villers.

2. Le *Conseil supérieur de l'E. T.* a au début de mars 1947, terminé son travail sur la formation professionnelle dans le cadre de la prolongation de la scolarité. Il a élaboré un projet de loi dont il a remis le texte à Monsieur le Ministre Vos, alors en exercice.

Le C.S.E.T. a entamé, le 19 juin 1947, le problème de la *formation des maîtres d'apprentissage*. Ses conclusions seront portées à la Connaissance du Ministre de l'I. P. dans le courant de juillet.

A la rentrée d'octobre, la question de l'*orientation professionnelle* dans l'Ens. Techn. sera mise en chantier au C.S.E.T.

3. La *normalisation des enseignements* est une préoccupation constante du Département. Des projets sont proposés pour l'enseignement commercial, l'ens. professionnel féminin; d'autres sont sur le métier à propos de l'enseignement des métiers du fer, de l'électricité, du bois, du textile, des mines. Tout cela s'élabore

inspanningen van zijn voorgangers voor de oprichting, in onze scholen, van jeugdgroeperingen, die in de tornooien van dramatische kunst, van zang en — in Vlaanderen — van voordracht, de gelegenheid gevonden hebben tot vruchtbare bedrijvigheid en wedijver.

Wij hebben de indruk dat, dank zij de aan de gang zijnde hervormingen, de jeugd zal voorbereid worden tot een gelukkiger toekomst, waarin verdraagzaamheid en liefde tot de evenmens zullen geoefend worden zoals het behoort.

TECHNISCH ONDERWIJS

1. In het verslag van de Commissie over de begroting van 1946 werd, in verband met het technisch onderwijs, melding gemaakt van de oprichting van een *coördinatieraad*.

Die raad moet de studie van de *politiek van het technisch onderwijs* aanvatten, in verband met het onderzoek dat thans gedaan wordt door de hh. inspecteurs Galens en Villers.

2. De *Hoge Raad voor het Technisch Onderwijs* heeft in het begin van Maart 1947 zijn werk over de beroepsvorming in het kader van de verlengde schoolplicht beëindigd. Hij heeft een wetsontwerp opgesteld waarvan hij de tekst heeft overgemaakt aan de h. Minister Vos, toen in functie.

De H.R.T.O. heeft, op 19 Juni 1947, het vraagstuk van de *vorming der leermeesters* aangevat. De besluiten er van zullen in de loop van Juli ter kennis gebracht worden van de Minister van Openbaar Onderwijs.

Bij het begin van het nieuwe schooljaar in October, zal 't vraagstuk van de *beroepsoriëntering* in het technisch onderwijs aangevat worden door de H.R.T.O.

3. De *normalisering der onderwijstakken* is een voortdurende bejorgdheid van het Departement. Ontwerpen zijn voorgesteld voor het handelsonderwijs, het vrouwelijk beroepsonderwijs; andere worden voorbereid voor het onderwijs in de broepen van de metaalbewerking, de electriciteit, houtbewerking, textiel, mijnen. Bij de uitwerking van

en tenant compte des besoins de l'industrie et dans le but d'établir une similitude de programme minimum dans les diverses écoles de Belgique.

4. Des centres seront choisis — il faut qu'ils soient d'un accès facile — pour l'organisation, par l'Etat, de *cours normaux*, pas assez répandues en notre pays, dont le but est la formation du personnel enseignant des écoles techniques. On reprendra aussi les expériences excellentes d'autrefois, c.a.d. les *journées pédagogiques* auxquelles sont conviés les professeurs enseignant la branche qui constitue le Centre d'intérêt de la « journée ».

On annonce que l'A. R. du 10-7-33 organique de l'Ens. techn. sera amendé qui prescrit que tout professeur, avant d'être nommé, doit subir un examen, une *épreuve d'aptitude*, d'aptitude à enseigner, bien entendu, la branche dont il convoite l'enseignement.

5. *Statistiques*. S'il est un secteur pour lequel il est impossible, tout au moins malaisé d'obtenir des statistiques, c'est bien celui de l'ens. techn. On assure qu'une mise au point sérieuse sera faite à cet égard et qu'il en résultera autre chose que le tableau du nombre d'écoles, du nombre de professeurs et du nombre d'élèves. Espérons-le. Il y a si longtemps qu'on déplore la carence constatée en ce domaine.

6. *Païement direct*. Il y a longtemps que le paiement direct est réclamé par le personnel de l'E. T. On croit que ce sera chose faite à partir du 1-1-48.

7. *Ecoles nouvelles*. On annonce la création d'une école supérieure pour la formation des cadres de l'industrie des mines, à Hasselt et d'une école moyenne d'agriculture à Dixmude.

dt alles wordt rekening gehouden met de behoeften van de nijverheid en alles strekt er toe een minimum-overeenstemming van programma's der verschillende scholen van België tot stand te brengen.

4. Centra zullen gekozen worden — zij moeten gemakkelijk te bereiken zijn — voor de inrichting door de Staat van *normaalcursussen*, die in ons land niet genoeg verspreid zijn, en die de vorming van het onderwijzend personeel der technische scholen voor doel hebben. Men zal eveneens de uitstekende proeven van eertijds, m.a.w. de *paedagogische dagen*, waarop de leraars die het vak onderwijzen dat het belangstellingscentrum van de « dag » uitmaakt, zullen uitgenodigd worden.

Er wordt aangekondigd dat aan het K. B. van 10-7-1933 houdende inrichting van het technisch onderwijs, een verbetering zal gebracht worden waarbij wordt voorgeschreven dat elke leraar, alvorens benoemd te worden, een examen moet ondergaan, een *bekwaamheidsproef*, bekwaamheid wel te verstaan om het vak te onderwijzen waarvan hij het onderwijs aanvraagt.

5. *Statistieken*. Indien er een sector is waarvoor het onmogelijk of minstens moeilijk is statistieken te bekomen, dan is het wel voor het technisch onderwijs. Men verzekert dat een ernstige verbetering op dit punt zal gedaan worden en dat er wat anders zal uit voortvloeien dan de tabel van het aantal scholen, het aantal leraars en het aantal leerlingen. Laten wij het verhoppen. Het is reeds zolang dat men de tekortkomingen op dit gebied betreurt.

6. *Rechtstreekse betaling*. Reeds sinds lang wordt de rechtstreekse betaling aangevraagd door het personeel van het technisch onderwijs.

Men gelooft dat zulks vanaf 1-1-1948 zal geschieden.

7. *Nieuwe scholen*. Men kondigt de oprichting aan van een hogere school voor de vorming der kaders van de mijnnijverheid te Hasselt, en van een middelbare landbouwschool te Diksmuide.

ENSEIGNEMENT SUPERIEUR

1. Projet de loi attribuant le caractère de grade académique aux titres conférés par les écoles de médecine vétérinaire et les instituts supérieurs agronomiques.

Voté par le Sénat et adopté à l'unanimité par la Commission de l'I. P. de la Chambre.

2. Projet de loi remplaçant les prêts d'études universitaires par des bourses non récupérables.

Voté le 19 juin par le Sénat.

3. Projet de loi modifiant les lois organiques de l'enseignement supérieur et de l'enseignement moyen. Amputé de son article 4 le projet a été voté par le Sénat, le 19 juin.

4. L'administration de l'enseignement supérieur se propose d'organiser, à titre expérimental, un examen d'aptitude pour l'accès aux études supérieures. Cette question doit encore faire l'objet de délibérations avec les recteurs des quatre universités.

ENSEIGNEMENT ARTISTIQUE

A. — Arts plastiques.

Des arrêtés du Régent des 6 et 17 août 1946 créent, à titre d'essai, deux instituts supérieurs d'*urbanisme*, l'un rattaché à l'Ecole Nationale supérieure d'Architecture et des arts décoratifs, l'autre à l'institut national supérieur des Beaux Arts et d'Architecture d'Anvers.

Cela en vue de remédier à l'insuffisance de la formation des architectes urbanistes.

Ces établissements pourront délivrer, en vertu d'arrêtés du Régent de 8-12-46, des *diplômes de maîtrise*, pour chacune des principales branches enseignées dans ces écoles supérieures d'art.

HOGER ONDERWIJS

1. — Ontwerp van wet waarbij het karakter van de academische graad wordt toegekend aan de titels verleend door de veeartsenijscholen en de landbouwhogescholen.

Door de Senaat goedgekeurd en bij eenparigheid door de Commissie van Openbaar Onderwijs van de Kamer aangenomen.

2. — Wetsontwerp tot vervanging van de universitaire studieleningen door niet-verhaalbare beurzen.

Op 19 Juni door de Senaat goedgekeurd.

3. — Wetsontwerp tot wijziging van de organieke wetten van het hoger en van het middelbaar onderwijs.

Het ontwerp werd, nadat artikel 4 was weggefallen, op 19 Juni door de Senaat goedgekeurd.

4. — Het bestuur van het hoger onderwijs neemt zich voor, bij wijze van proef, een bekwaamheidsexamen voor de toegang tot de hogere studiën in te richten. Dit vraagstuk moet nog onderworpen worden aan beraadslagingen met de rectoren van de vier universiteiten.

KUNSTONDERWIJS

A. *Plastische Kunsten.*

Bij besluiten van de Regent van 6 en 17 Augustus 1946 worden, bij wijze van proef, twee hogere instituten voor *urbanisme* opgericht, het een verbonden aan de Nationale Hogere school voor Bouwkunst en Sierkunsten, het andere aan het Nationaal Hoger Instituut voor Schone Kunsten en Bouwkunde te Antwerpen.

Dit ten einde te voorzien in de ontoereikendheid van de vorming der stedenbouwkundigen.

Die inrichtingen zullen, krachtens besluiten van de Regent van 8.12.1946, meesterschapsdiploma kunnen afleveren voor elk van de voornaamste vakken in die hogere kunstscholen onderwezen.

De zeer begaafde leerlingen van die inrichtingen, die hun studiën voortzetten voor

Les élèves très doués de ces établissements qui poursuivent leurs études en vue de la conquête d'un diplôme de maîtrise pourront se voir attribuer, sur la proposition d'un jury, des *bourses de maîtrise* de 15.000 frs.

En outre, vingt bourses de 5.000 frs pourront être accordées pour chacune des institutions en cause, à des élèves doués, après une 1re année d'études du degré moyen, s'ils ont obtenu de beaux résultats.

Un arrêté du Régent — 3-12-46 — crée :

- a) 40 bourses de 5.000 frs pour les élèves doués des cours du degré moyen supérieur des Académies royales des Beaux-Arts de Bruxelles, Gand, Liège et Mons.
- b) 8 bourses de 15.000 frs réservées aux élèves ayant terminé leurs études dans ces institutions et qui veulent poursuivre des études supérieures menant au diplôme de maîtrise.

B. — Musique.

1. Conservatoires royaux.

Un arrêté du Régent du 8-12-46 a créé 5 bourses pour les élèves des cours de violon, violoncelle et piano des conservatoires royaux de Bruxelles, Anvers, Liège et Gand qui, ayant terminé brillamment leurs études, se préparent en vue du concours annuel pour l'attribution du « Prix de virtuosité du Gouvernement ».

Le même arrêté porte de 3 à 15.000 frs le montant des 5 bourses de chant attribuées, après concours, à des jeunes gens doués (filles ou garçons) qui se destinent à l'art lyrique.

Au surplus, la réforme de l'enseignement de l'art dramatique est à l'étude.

Des collègues dit « des doyens » seront créés sous la présidence de chacun des directeurs des conservatoires royaux et des deux

let verwerven van een diploma van meesterschap, zullen, op voorstel van een examencommissie, *meesterschapsbeurzen* van 15.000 kunnen toegewezen krijgen.

Bovendien zullen twintig beurzen van 5.000 fr. kunnen verleend worden voor elk van de betrokken inrichtingen, aan begaafde leerlingen, na een eerste studiejaar van de middelbare graad, indien zij uitstekende uitslagen bekomen hebben.

Bij besluit van de Regent dd. 3.12.1946 worden tot stand gebracht;

a) 40 beurzen van 5.000 fr. voor begaafde leerlingen van de cursussen van hogere middelbare graad van de koninklijke academiën voor schone kunsten te Brussel, Gent, Luik en Bergen;

b) 8 beurzen van 15.000 fr. voorbehouden aan de leerlingen die hun studiën in die inrichtingen beëindigd hebben en die de hogere studiën leidende tot het meesterschapsdiploma willen volgen.

B. Muziek.

1. — Koninklijke Conservatoria.

Bij besluit van de Regent van 8-12-1946 worden 5 beurzen opgericht voor de leerlingen der cursussen van viool, cello en piano van de Koninklijke Conservatoria te Brussel, Antwerpen, Luik en Gent, die na hun studiën schitterend beëindigd te hebben, zich voorbereiden voor de jaarlijkse prijskamp voor toekenning van de « Virtuositetsprijs van de Regering. »

Bij hetzelfde besluit wordt het bedrag van de 5 beurzen voor zang, die na prijskamp toegekend worden aan begaafde jonge lieden, (jongens of meisjes) die zich voor de lyrische kunst bestemmen, opgevoerd van 3.000 tot 15.000 fr.

Bovendien is de hervorming van het onderwijs in de dramatische kunst ter studie.

Zogenaamde colleges « van de dekens » zullen opgericht worden onder het voorzitterschap van elk van de directeurs der koninklijke conservatoria en van de twee hogere instituten voor onderwijs in de plastische kun-

hauts instituts d'enseignement des arts plastiques, collèges chargés de l'examen de toutes questions se rapportant aux programme d'études et à la bonne marche de l'enseignement.

2. Enseignement musical subventionné.

Le Conseil de perfection et de l'art musical vient d'être reconstitué. Il a élaboré un programme minimum d'enseignement qui, à partir du 1-10-47 sera imposé dans toutes les écoles et académies de musique subventionnées.

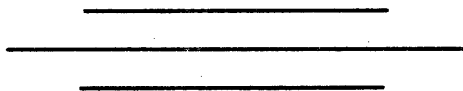
Dans ces écoles les élèves des cours supérieurs pourront se voir accorder une bourse de 5000 frs — 60 bourses au total, d'après l'arrêté du Régent du 3-12-46.

sten, college's belast met het onderzoek van alle vraagstukken die verband houden met het studieprogramma en de goede gang van het onderwijs.

2. Gesubsidiëerd Muziekonderwijs.

De Verbeteringsgraad voor de muzikale kunst werd zopas opnieuw opgericht. Hij heeft een minimum leerprogramma uitgewerkt dat vanaf 1.10.1947 zal opgelegd worden aan al de gesubsidieerde muziekscholen en -academiën.

In die scholen zal aan de leerlingen van de hogere cursussen een beurs van 5.000 fr. kunnen toegekend worden, 60 beurzen in totaal, volgens het besluit van de Regent van 3.12.1946.

IVe PARTIE
EN COMMISSION

IVe DEEL
IN COMMISSIE

EN COMMISSION

Présentation du budget

Lorsque le 11 juin, le débat a été ouvert à propos du budget, le regret a été exprimé et unanimement partagé de ce que la présentation du budget n'a pas été, depuis l'an dernier, améliorée, de sorte que nombre de sénateurs le trouve illisible, d'autant plus qu'à côté des chiffres correspondant aux divers postes du budget, on ne voit pas les chiffres de l'an passé. La simple confrontation des chiffres offre de l'intérêt. On fera bien de revoir dans le rapport de l'an passé, ce que les Commissions souhaitent trouver aisément dans le document.

Enseignement primaire

Par contre, du fait que les traitements des instituteurs de l'Etat ont été élaborés de manière à les amener au niveau des traitements des instituteurs communaux — tous suppléments compris — un commissaire a remercié l'administration pour le travail accompli.

A propos de la construction des **bâtiments scolaires**, on déplore la complication de la procédure : la commune doit intervenir, puis la députation permanente, les Ministères de l'Instruction publique, des Travaux publics, de l'Intérieur. Toutes ces instances intervenant, il s'ensuit que des établissements scolaires sont, depuis de nombreuses années, déclarés insalubres. Cela devrait finir.

Un membre de la Commission demande où en est le **contrôle médical scolaire** dans les écoles. Un autre voudrait savoir si le Ministère de la Santé publique ne s'occupe pas de ce contrôle et dans quelle mesure.

Le rapporteur attire l'attention de la Commission sur la publication, dans le Bulletin de la Santé publique de décembre 1946, d'une étude fort intéressante sur la médecine scolaire.

IN COMMISSIE

Inkleding van de begroting.

Wanneer, op 11 Juni, het debat naar aanleiding van de begroting werd geopend, heeft men het eenparig betreurd dat de inkleding van de begroting sedert verleden jaar niet verbeterd werd, zodat tal van senatoren ze onleesbaar vinden, des te meer daar, naast de cijfers die met de verscheidene posten van de begroting overeenstemmen, men niet de cijfers van verleden jaar vindt. Het eenvoudig tegenover elkaar plaatsen van de cijfers is wel van belang. Men zal goed doen in het verslag van verleden jaar eens te herlezen wat de Commissieleden verlangen gemakkelijk in het document te vinden

Lager Onderwijs.

Daarentegen, wegens het feit dat de wedden van de rijksonderwijzers zodanig berekend werden dat zij op het peil van de wedden van de gemeenteonderwijzers zijn komen te staan — inclusief alle toeslagen — heeft een commissielid de administratie voor het volbrachte werk zijn dank betuigd.

Naar aanleiding van het oprichten van **schoolgebouwen**, betreurt men de ingewikkelde procedure : de gemeente moet optreden, vervolgens de Bestendige Deputatie, de Ministeries van Openbaar Onderwijs, van Openbare Werken, van Binnenlandse Zaken. Daar al deze instanties bij de zaak optreden, volgt daaruit dat sommige schoolinrichtingen sedert talrijke jaren ongezond verklaard zijn. Daaraan zou een einde moeten gemaakt worden.

Een ander lid van de Commissie vraagt hoever het staat met het **geneeskundig schooltoezicht**. Een ander lid zou willen weten of de Minister van Volksgezondheid zich niet met dat toezicht bezighoudt en dan in welke mate.

De verslaggever vestigt de aandacht van de Commissie op het verschijnen, in het Bulletin van Volksgezondheid, van Decem-

Enfin un sénateur désire savoir dans quelle mesure le **plan d'études de 1936** est adopté et suivi en Belgique. Il considère que, entre les membres de l'inspection de l'enseignement primaire, une coordination s'impose, ce qui est bien l'opinion de la Commission.

Enseignement normal

Au sujet de cet enseignement, la Commission maintient son point de vue exprimé dans le rapport de l'an dernier quant à la réforme du programme de l'école normale. La Commission souhaite, notamment, un renforcement de la culture générale de l'instituteur comme l'expérience en est tentée à l'école normale de Bruxelles.

Un Commissaire se demande s'il n'y aurait pas lieu de réunir, dans un seul poste du budget, les dépenses de formation « normale » du personnel enseignant des écoles primaires, des écoles moyennes et des écoles techniques.

Enfin, un membre de la Commission demande que les professeurs de l'enseignement normal libre soient rémunérés comme les professeurs de l'enseignement normal de l'Etat. Il affirme que cela est promis depuis 1922.

Enseignement moyen

Le Président de la Commission signale que, le 5 juin 1947, il a, entouré de membres de la Commission, reçu une **nombreuse délégation** nationale du personnel de l'enseignement moyen.

Cette délégation a remis à plusieurs ministres, à certains commissaires et à un haut fonctionnaire du Département de l'Instruction publique, une pétition, portant 4892 signatures, tendant à ce qu'il soit donné suite, dans le plus bref délai, aux propositions formulées par la Commission consultative

ber 1946, van een zeer belangwekkende studie over schoolgeneeskunde.

Ten slotte wenst een senator te weten in welke mate het **studieplan van 1936** in België is aangenomen en toegepast. Hij oordeelt dat samenordening tussen de leden van de inspectie van het lager onderwijs noodzakelijk is, hetgeen wel de mening van de Commissie weergeeft.

Normaal Onderwijs

Betreffende dit onderwijs blijft de Commissie bij haar in het verslag van verleden jaar uitgedrukt standpunt, wat de hervorming van het programma der normaalschool betreft. De Commissie wenst namelijk een **versterking van de algemene ontwikkeling** van de onderwijzer, zoals een proef op dit gebied in de normaalschool te Brussel genomen wordt.

Een Commissielid vraagt zich af of er geen aanleiding zou toe bestaan in één enkele post van de begroting, de uitgaven voor „normale vorming” van het onderwijzend personeel der lagere scholen, der middelbare en der technische scholen bijeen te brengen.

Ten slotte vraagt een lid van de Commissie dat de leraars van het vrij normaal onderwijs zoals de leraars van het rijksnormaal onderwijs zouden bezoldigd worden. Hij legt er de nadruk op dat dit sedert 1922 beloofd is.

Middelbaar Onderwijs

De voorzitter van de Commissie wijst er op dat hij, op 5 Juni 1947, omringd van de leden der Commissie, een **talrijke nationale afvaardiging** van het personeel van het middelbaar onderwijs ontvangen heeft.

Deze afvaardiging heeft aan verscheidene Ministers, aan sommige Commissieleden en aan een hoge ambtenaar van het Departement van O.O. een met 4.892 handtekeningen bekleed verzoekschrift afgegeven, waarin wordt gevraagd dat binnen korte

départementale de l'I. P., concernant la revision des barèmes du personnel des établissements d'enseignement de l'Etat.

Nous pouvons dire que la chose est faite pour ce qui concerne les instituteurs et nous croyons pouvoir dire que la commission consultative travaille au redressement de la situation des régents, et du personnel de l'enseignement technique, ce qui conduira probablement la dite commission à reconsidérer le problème des licenciés.

Il est certain que des commissaires estiment que les **maîtres d'étude** appelés à remplacer des professeurs, intérimairement ou définitivement, donc pourvus des mêmes diplômes que ces derniers, devraient jouir d'une rémunération supérieure à celle d'un instituteur de la section préparatoire.

Des membres de la commission de l'I. P. souhaitent que le gouvernement s'intéresse d'une façon effective au sort des **professeurs de dessin** de l'enseignement moyen, de même qu'au sort des **professeurs d'éducation physique** et des **professeurs de musique**.

On signale, avec infiniment de raison, que, dans certains athénées ou lycées, on confie le **cours de morale** à n'importe quel licencié, alors qu'il s'agit d'un enseignement difficile et délicat. Un membre de la commission souhaite que, sans y être, toutefois, vigoureusement tenu, le ministre réserve les cours de morale à des licenciés en philosophie et lettres (section A.)

La **construction des bâtiments** de l'enseignement moyen est une question qui donne du souci à certains membres de la commission.

L'un d'eux demande ce qu'on a fait jusqu'à présent. Le gouvernement précédent avait prévu un crédit de 2 milliards à cette fin. Le gouvernement actuel a promis de doter l'enseignement moyen de tous les bâtiments nécessaires.

tijd gevolg gegeven worde aan de door de Commissie van advies van het Departement van O.O. uitgebrachte voorstellen, betreffende de herziening van de weddeschalen van het personeel der rijksonderwijsinrichtingen.

Wij mogen zeggen dat de zaak in orde is wat de onderwijzers betreft, en wij menen te mogen zeggen dat de Commissie van advies werk maakt van het herstel van de toestand van de regenten en van het personeel van het technisch onderwijs, hetgeen vermoedelijk bewuste commissie er zal toe leiden het vraagstuk van de licentiaten opnieuw in beschouwing te nemen.

Zeker is dat Commissieleden van oordeel zijn dat de **studiemeesters** op wie beroep wordt gedaan om de professoren ad interim of blijvend te vervangen, dus in het bezit van dezelfde diploma's als deze laatsten, een hogere bezoldiging zouden moeten genieten dan die van een onderwijzer van de voorbereidende afdeling.

Leden van de Commissie van O.O. verlangen dat de regering daadwerkelijk haar belangstelling hechte aan het lot van de tekenleraars van het middelbaar onderwijs, alsmede aan het lot van de leraars in lichamelijke opvoeding en van de muzikleraars.

Zeer terecht wijst men er op dat in sommige athenaea of lycea de les in **zedenleer** aan om het even welke licentiaat toevertrouwd wordt, daar waar het gaat om een moeilijk en kies vak. Een lid van de Commissie wenst dat, zonder er evenwel streng toe verplicht te zijn, de Minister de cursussen in de zedenleer voorbehoude voor licentiaten in de Wijsbegeerte en Letteren (afdeling A).

Het **oprichten van de gebouwen** van het Middelbaar onderwijs is een kwestie die sommige leden van de Commissie bezorgd maakt.

* Een onder hen vraagt wat men tot nu toe gedaan heeft. De vorige regering had dienaangaande een krediet van 2 milliard voorzien.

De tegenwoordige regering heeft beloofd

Le rapporteur peut-il faire remarquer qu'en 1940, il avait pu faire commencer les travaux de construction d'un nouvel Athénée à Chimay où les locaux menaçaient ruine depuis longtemps. Pourquoi le nouvel édifice n'est-il pas encore reconstruit ?

A l'occasion de ce rapport et rappelant la catastrophe du 24 juin, disons, avec M. Baudhuin, professeur à l'Université de Louvain : « La situation de nos établissements d'instruction doit être examinée. La population scolaire de l'enseignement moyen a fortement augmenté : elle était de 57.000 unités en 1937 et elle atteignait 86.000 en 1946 — pour les seules humanités anciennes et modernes. Comme on n'a plus bâti depuis 10 ans, toutes les institutions sont surpeuplées. Nous avons la conviction que, dans la moitié des cas, les locaux doivent être considérés comme dangereux, faute d'issues et d'escaliers appropriés.

« Cette remarque s'applique aussi bien à l'enseignement libre qu'à l'enseignement moyen officiel. Nous estimons notamment que l'on devrait proscrire les salles de fêtes et les chapelles aux étages. Il existe, à cet égard, des situations effroyables et des responsabilités que nous ne voudrions pas assumer, ne fût-ce qu'un quart d'heure. Il sera trop tard lorsque nous aurons des centaines de morts parmi les enfants ».

Voici que s'établit à la Commission, un échange de vue fort intéressant au sujet de l'inspection de l'enseignement moyen.

Un membre estime qu'il y a trop d'inspecteurs. Il fait la comparaison avec la situation d'autrefois.

« En Hollande, dit-il, les inspecteurs se bornent à constater si les lois sur l'enseignement sont respectées et si le comportement pédagogique des professeurs est conforme à ce que l'inspection souhaite. Il y a, à ce sujet, un problème financier qui retentit dans le budget ordinaire et dans le budget des pen-

het middelbaar onderwijs met al de nodige schoolgebouwen te begiftigen.

Mag de verslaggever laten opmerken dat hij, in 1940, de bouwwerken van een nieuw athenæum te Chimay waar de lokalen sedert lang bouwvallig waren, had kunnen laten aanvangen. Waarom is het nieuw gebouw nog niet weder opgericht ?

Ter gelegenheid van dit verslag en ter herinnering aan de ramp van 24 Juni zeggen wij met de h. Baudhuin, professor aan de Universiteit te Leuven : « De toestand van onze onderwijsinrichtingen moet onderzocht worden. De schoolbevolking in het middelbaar onderwijs is sterk toegenomen : zij was 57.000 eenheden sterk in 1937, en 86.000 in 1946, alleen voor de oude en nieuwe humaniora. Daar men sedert 10 jaar niet meer gebouwd heeft, zijn al de instellingen overbevolkt. Wij hebben de overtuiging dat, in de helft van de gevallen, de lokalen als gevaarlijk moeten beschouwd worden, bij gebrek aan gepaste uitgangen en trappen.

« Deze opmerking geldt zowel voor het vrij als voor het officieel middelbaar onderwijs. Wij oordelen nl. dat men de feestzalen en de kapellen op de verdiepingen moest verbieden. Er bestaan in dit opzicht verschrikkelijke toestanden en verantwoordelijkheden die wij niet op ons zouden willen nemen, al was het maar een kwartier. Het zal te laat zijn wanneer wij onder de kinderen honderden doden zullen te betreuren hebben. »

Nu ontspint zich in de Commissie een zeer belangwekkende gedachtenwisseling betreffende de inspectie van het middelbaar onderwijs.

Een lid oordeelt dat er te veel inspecteurs zijn. Hij maakt de vergelijking met de vroegere toestand.

Hij zegt dat « in Nederland de inspecteurs er zich toe beperken na te gaan of de wetten op het onderwijs nageleefd worden en of de paedagogische gedraging van de leeraars overeenstemt met hetgeen de inspectie verlangt. Dienaangaande bestaat er een financieel vraagstuk, dat weerklinkt in

sions. Il ne faut donc pas multiplier le nombre d'inspecteurs », conclut-il. « En Hollande il y a, en tout et pour tout, huit inspecteurs pour l'enseignement moyen et pour l'enseignement normal ».

Un autre membre répond en faisant observer que « l'enseignement moyen date de 1845, époque où il n'y avait que 10 athénées et qu'un seul inspecteur. En 1881, on a nommé 4 inspecteurs. A présent la population des athénées est 12 fois plus importante qu'en 1881. Voilà qui explique la nécessité d'une inspection plus nombreuse ».

Un commissaire émet l'avis que « l'inspecteur n'a pas pour mission de contrôler les connaissances scientifiques du professeur, mais il doit vérifier avec soin si le professeur reste au courant des découvertes et des progrès de la science qu'il enseigne ».

Il fait remarquer que, dans la situation actuelle, l'agrégé de mathématiques nommé inspecteur, ne saurait contrôler les cours de biologie et de sciences naturelles. La vérité ajoute-t-il, en manière de conclusion, c'est qu'il faut donner ces capacités de contrôle à l'agrégé de mathématiques. Il faut former des agrégés par l'école normale supérieure ».

Un membre a déclaré trouver que le nombre d'inspecteurs pour l'**enseignement normal** était exagéré, chacun d'eux, vu leur nombre, poussant à donner la vedette à la branche qu'il inspecte.

Un autre, enfin, a estimé que le Département faisait fausse route en chargeant les inspecteurs des cours généraux de missions dans les deux enseignements — moyen et normal —, « car les buts poursuivis par chacun de ceux-ci diffèrent fondamentalement ».

Il semble que cette dernière opinion soit partagée.

Cet échange de vues a failli faire surgir à la Commission une controverse au sujet de

de gewone begroting en in de begroting der pensioenen. Het aantal inspecteurs moet dus niet vermenigvuldigd worden », zegt hij tot besluit. « In Nederland zijn er, alles wel geteld, 8 inspecteurs voor het middelbaar onderwijs en voor het normaal onderwijs ».

Een ander lid antwoordt met de opmerking dat « het middelbaar onderwijs van 1845 dagtekent, te welker tijd er slechts 10 athenaea bestonden en 1 inspecteur. In 1881 heeft men 4 inspecteurs aangesteld. Thans is de bevolking van de athenaea 12 maal groter dan in 1881. Ziedaar wat de noodzakelijkheid van een talrijker inspectie verklaart ».

Een commissielid drukt de mening uit dat „de inspecteur niet tot opdracht heeft de wetenschappelijke kennis van de leraar te controleren, maar dat hij zorgvuldig moet nagaan of de leraar op de hoogte blijft van de ontdekkingen en de vooruitgang van de wetenschap die hij onderwijst.”

Hij laat opmerken dat „in de tegenwoordige toestand, de tot inspecteur benoemde geaggregeerde in de wiskunde, de leergang in de biologie en de natuurwetenschappen niet zou kunnen controleren. De waarheid is, voegt hij er aan toe, bij wijze van besluit, dat die controle-bevoegdheid aan de geaggregeerde in de wiskunde moet gegeven worden. Men moet geaggregeerden vormen door de hogere normaalschool ».

Een lid heeft verklaard, dat hij het aantal inspecteurs voor het **normaal onderwijs** overdreven vindt, en dat ieder, gelet op hun aantal, het vak, dat hij inspecteert, als het voornaamste wil laten doorgaan.

Ten slotte heeft nog een ander lid geoordeeld, dat het departement op de verkeerde weg was door de inspecteurs van de algemene vakken te belasten met beide takken van onderwijs - het middelbaar en het normaal. - « omdat het doel van elk dezer takken grondig verschilt ». Deze laatste mening schijnt aangekleefd te worden.

Deze gedachtenwisseling heeft in de Commissie bijna een twistpunt doen ontstaan over de **invloed van de opvoedkunde op de**

l'incidence de la pédagogie sur l'évolution et sur la qualité de l'enseignement, certains considérant la pédagogie comme un art, d'autres affirmant qu'elle est une science.

Un tel débat ne peut laisser indifférent le rapporteur qui le reprendra ailleurs, de même qu'à propos de l'inspection. Le reprendre ici serait allonger le rapport.

A propos de l'épreuve de maturité que le département voudrait voir instaurer comme une barrière à l'accès des études universitaires, un membre a fait observer qu'il considère cela comme un bouleversement des conditions d'admission aux universités.

« La loi doit rester la loi », dit-il. « Donc, il ne faut rien changer aux conditions d'admission aux universités, aussi longtemps que la loi n'ait pas changé. N'empiétons pas à la légère sur le domaine légal. Ayons le souci de la légalité. Ce n'est pas l'administration qui doit décider sans que les élèves, l'enseignement moyen et les professeurs d'université soient consultés ou prévenus ».

« L'épreuve de maturité est établie à l'université de Bruxelles, déclare un commissaire. Il s'agit d'une université libre qui use d'une liberté. Il souhaite que les universités de l'Etat aient plus de liberté et il estime que l'étudiant ne doit pas pouvoir entrer à telle université dans telles conditions et à une autre université à d'autres conditions ».

Retenons que la commission est unanime dans le vœu de voir porter remède à la situation actuelle et souhaite que des mesures soient étudiées pour empêcher que des non-valeurs encombrant l'enseignement supérieur.

On permettra à ce sujet, au rapporteur, pour clore cette partie du rapport, de souligner que dans l'année 1945-1946, la situation dans l'enseignement moyen était la suivante :

ontwikkeling en de deugdelijkheid van het onderwijs; sommigen beschouwen namelijk de opvoedkunde als een kunst, anderen houden ze voor een wetenschap.

Een dergelijk debat kan de verslaggever niet onverschillig laten, en hij zal er elders op terugkomen, evenals op de kwestie van het toezicht. Het hier verder weergeven, zou het verslag te lang maken.

In verband met de **maturiteitsproef**, die het departement zou willen invoeren als een versperring op de weg naar de universitaire studies, wijst een lid er op, dat hij zulks beschouwt als een volslagen ommekeer in de toelatingsvoorwaarden tot de universiteiten.

« De wet moet wet blijven » zo zegt hij. « Dus er moet niets veranderd worden aan de eisen voor toelating tot de universiteiten, zolang de wet niet veranderd is. Laat ons het wettelijk gebied niet lichtzinnig betreden. Laten wij de wettelijkheid eerbiedigen. Het bestuur moet niet beslissen voordat de leerlingen, het middelbaar onderwijs en de universiteitsprofessoren geraadpleegd of gewaarschuwd zijn. »

« De maturiteitsproef is aan de universiteit te Brussel ingevoerd, verklaart een commissielid. Het betreft hier een vrije universiteit, die gebruik maakt van een vrijheid. Hij wenst meer vrijheid voor de rijksuniversiteiten en oordeelt, dat een studerende de mogelijkheid niet mag hebben om in een bepaalde universiteit te worden opgenomen onder bepaalde voorwaarden en in een ander universiteit onder andere voorwaarden ».

We willen onthouden, dat de commissie eenstemmig wenst, dat in de tegenwoordige toestand verbetering zou komen en dat er maatregelen zouden overwogen worden om de nietsnutters van het hoger onderwijs verwijderd te houden.

Men gelieve in dit verband de verslaggever te veroorloven als slot van dit deel van het verslag, er op te wijzen, dat de toestand in het middelbaar onderwijs er in het jaar 1945-1946 als volgt uitzag :

Humanités Anciennes — Oude Humaniora

Années d'études Studiejaren	Enseignement officiel Officieel onderwijs			Enseignement libre Vrij onderwijs		
	Garçons Jongens	Filles Meisjes	Totaux Totaal	Garçons Jongens	Filles Meisjes	Totaux Totaal
	—	—	—	—	—	—
6	2.810	1.381	4.191	7.044	1.300	8.344
5 ^e	1.976	1.097	3.073	5.213	876	6.089
4 ^e	1.837	968	2.805	4.261	767	5.028
3 ^e	1.640	788	2.428	3.378	643	4.021
2 ^e	1.342	664	2.006	2.898	493	3.391
1 ^e	1.231	540	1.771	2.501	412	2.913
Tot.	10.836	5.438	16.274	25.295	4.491	29.786

Humanités Modernes — Nieuwe Humaniora

Années d'études Studiejaren	Enseignement officiel Officieel onderwijs			Enseignement libre Vrij onderwijs		
	Garçons Jongens	Filles Meisjes	Totaux Totaal	Garçons Jongens	Filles Meisjes	Totaux Totaal
	—	—	—	—	—	—
6 ^e	3.399	1.096	4.495	7.169	863	8.032
5 ^e	2.628	901	3.529	5.282	839	6.121
4 ^e	2.074	732	2.806	3.693	636	4.329
3 ^e	1.802	601	2.403	2.259	371	2.630
2 ^e	1.209	391	1.600	1.616	143	1.759
1 ^e	1.080	307	1.387	1.313	74	1.387
Tot.	12.192	4.028	16.220	21.332	2.926	24.258

Une première conclusion peut être induite de ce tableau. La voici :

Dans les **humanités anciennes**, sur **cent élèves** qui ont commencé leur études en 6e : 44, s'il s'agit de garçons — 40, s'il s'agit de filles — arrivent en rhétorique dans l'enseignement officiel, tandis que, dans l'enseignement libre, c'est respectivement 35 et 32.

Dans les **humanités modernes**, 32 % des garçons et 28 % des filles qui ont commencé en 6e, parviennent en 1re dans l'enseignement officiel ; 18 % des garçons et 8,5 % des filles dans l'enseignement moyen libre.

On peut encore tirer avec certitude une autre conclusion : c'est que beaucoup de

Uit deze tabel kan een eerste besluit afgeleid worden. Hier volgt het:

In de **oude humaniora** komen op 100 leerlingen, die hun studies begonnen zijn in de zesde, 44, voor zover betreft jongens - 40, voor zover betreft meisjes - in de rhetorica bij het officieel onderwijs, terwijl deze cijfers bij het vrij onderwijs onderscheidenlijk 35 en 32 zijn.

In de **nieuwe humaniora** bereiken 32 t.h. van de jongens en 28 t.h. van de meisjes die in de zesde klasse begonnen zijn, de eerste klasse bij het officieel onderwijs; 18 t.h. van de jongens en 8,5 t.h. van de meisjes bij het vrij middelbaar onderwijs.

Er kan nog een ander besluit met zekerheid uit deze tabel getrokken worden, en wel dat vele jongeren een verkeerde weg

jeunes gens se trompe de route en s'engageant dans l'enseignement moyen. C'est dans l'enseignement technique de jour, c'est à l'école moyenne professionnelle de plein exercice que leur place se trouve.

C'est une constatation qui explique — s'il en était besoin encore — la nécessité de l'orientation scolaire et de l'orientation professionnelle.

Internats.

Un membre a fait observer que quantité de jeunes filles ne parviennent pas à suivre les cours d'un établissement d'enseignement moyen si cet établissement ne possède pas d'internat. Or on entend parler, affirme-t-il, de la suppression de certains internats, suppression contre quoi s'élève le commissaire qui a soulevé la question. « Un internat bien établi, dit-il, donne des garanties au point de vue moral autant qu'au point de vue matériel et serait, par ailleurs, un gage de coordination des cours ». Il désire donc que l'attention du ministre soit attirée sur ce point et voudrait que le personnel des pensionnats de l'E. M. puisse jouir du régime du personnel de l'enseignement normal.

Le rapporteur a le devoir de noter qu'un crédit de 5 millions est prévu aux dépenses exceptionnelles à l'art. 36 du budget pour la création, aménagement, l'agrandissement et l'entretien de pensionnats destinés aux élèves des établissements d'enseignement de l'Etat.

Enseignement technique

L'enseignement technique, tout le monde en parle et en célébrant les vertus essentielles qui sont de former non seulement une main d'œuvre de qualité, mais aussi l'homme et le citoyen.

Dans sa déclaration ministérielle de mars, le gouvernement a mis l'accent sur le rôle de l'enseignement technique sur l'indispensabilité d'une bonne formation professionnelle pour l'ouvrier.

opgaan door het middelbaar onderwijs te kiezen, terwijl ze op hun plaats zouden zijn in technische dagscholen, in middelbare vakscholen met volledig leerplan. Hieruit valt te verklaren - als dat nog nodig was - dat voorlichting bij de keuze van een school en van een beroep noodzakelijk is.

Kostscholen

Een van de leden heeft de opmerking gemaakt, dat vele meisjes de lessen van een middelbare school niet kunnen volgen, als die geen internaat bezit. Nu hoort men echter spreken, verklaart hij, van afschaffing van sommige kostscholen, waartegen dat lid opkomt. « Een goed ingerichte kostschool, zegt hij, is een waarborg zowel op zedelijk als op stoffelijk gebied en zal overigens borg staan voor de samenhang tussen de lessen » Hij verlangt dat de Minister zijn aandacht zou laten uitgaan naar dit punt en dat het personeel van de pensionaten voor middelbaar onderwijs onder dezelfde regeling zou gebracht worden als het personeel van het normaal onderwijs.

De verslaggever heeft de plicht er op te wijzen, dat onder de uitzonderingsuitgaven in artikel 36 van de begroting een krediet van 5 miljoen is opgenomen voor de stichting, de inrichting, de uitbreiding en het onderhoud van pensionaten voor leerlingen van Rijksmiddelbare onderwijsinrichtingen.

Het Technisch Onderwijs

Iedereen spreekt van het technisch onderwijs en roemt er de hooftdeugden van, die zijn niet alleen de vorming van geschoolde arbeidskrachten maar ook van mensen en burgers.

In haar ministerverklaring van Maart heeft de regering de nadruk gelegd op de rol van het technisch onderwijs en op de noodzakelijkheid van een goede beroepsopleiding voor de arbeider.

Een van de leden zou dit jaar gaarne het technisch onderwijs op de voorgrond zien treden.

Un membre désire que, cette année, on mette en vedette l'enseignement technique.

Un autre, qui a blanchi au service de cet enseignement, voudrait savoir quelle est la situation de l'enseignement technique vis-à-vis des exigences de l'industrie, du commerce et de l'artisanat.

Il se demande ce qu'il y a lieu de faire.

Il rappelle que l'embryon de **prolongation de la scolarité** jusque 16 ans — l'obligation n'intéressait que les jeunes chômeurs et chômeuses — créé en 1935 par feu le ministre Bovesse aura cessé de vivre au 1er août de cette année et il se demande par quoi on va le remplacer.

A ce propos, il demande quel sera le sort du projet de loi que le Conseil supérieur de l'enseignement technique a élaboré, après une très longue étude, sur la **formation professionnelle**. Il trouve ce projet fort intéressant et demande que le texte en soit envoyé aux membres de la Commission sénatoriale de l'I. P. Cela sera fait avec l'agrément du ministre, à qui un exemplaire a été remis.

Un membre de la Commission est soucieux de l'organisation méthodique de l'**Orientation professionnelle** et de l'éventualité du **contrat d'apprentissage** au seuil de l' E.T.

Il reprend, l'un après l'autre, les vœux qu'il a défendus l'an dernier et que la Commission a approuvés, notamment : la nécessité d'une vaste enquête relative à l'E.T., enquête qui permettrait de faire le point en ce domaine ;

— la composition des Commissions administratives des écoles techniques au sein desquelles les délégués des ouvriers et ceux des patrons devraient être désignés par leurs organisations professionnelles respectives ;

— la coordination des programmes ;

— la possibilité pour les artisans d'obtenir, dans des laboratoires d'essais et de recherches — annexés à certaines écoles —,

Een ander lid, die in dienst van dit onderwijs vergrijsd is, zou gaarne vernemen, hoe de toestand van het technisch onderwijs is ten overstaan van de eisen van nijverheid, handel en ambachtswezen.

Hij vraagt zich af wat er te doen valt.

Hij herinnert er aan, dat de kern van de **verlengde schoolplicht** tot zestien jaar — die slechts betrekking had op jonge werklozen, zowel jongens als meisjes — en die in 1935 werd ingevoerd door wijlen Minister Bovesse, op 1 Augustus van dit jaar ten einde loopt, en hij vraagt zich af, wat er in de plaats zal komen.

In hetzelfde verband vraagt hij, wat er zal gebeuren met het wetsontwerp, dat de Hoge Raad van het Technisch Onderwijs na lange studie heeft opgemaakt over de **beroepsopleiding**. Hij vindt dat ontwerp zeer belangwekkend en vraagt dat de tekst er van zou worden toegezonden aan de Senaatscommissie van Openbaar Onderwijs. Dit zal geschieden met goedkeuring van de minister, die een exemplaar ontvangen heeft.

Een commissielid zou gaarne een methodische organisatie van de **beroepsvoorlichting**, en eventueel een **leercontract**, zien tot stand komen op de drempel van het technisch onderwijs.

Hij herhaalt achtereenvolgens de wensen, die hij verleden jaar heeft uitgesproken en die de commissie goedgekeurd heeft, met name: de noodzakelijkheid van een groot-scheeps onderzoek betreffende het technisch onderwijs, op grond waarvan de zaken op dit gebied zouden kunnen geordend worden;

— De samenstelling van commissies van beheer voor de technische scholen, waarin gedelegeerden van arbeiders en werkgevers zouden aangewezen worden door de onderscheidenlijke beroepsorganisaties.

— Het onderling verband in de programma's.

— De mogelijkheid voor ambachtlieden om een bij de laboratoria voor opzoekingen

des renseignements de nature à les aider dans leurs métiers ;

— le recrutement difficile du personnel enseignant des écoles techniques ;

— la formation indispensable des professeurs par des cours normaux ;

— la mise à l'étude du problème des industries céramiques.

Le rapporteur fait part à la Commission qu'il a rédigé et remis, au département de l'I. P., un document contenant tous les vœux que la Commission a admis l'an dernier à l'occasion de l'étude du budget de 1946.

Beaux-Arts — Lettres Enseignement Universitaire

Ces sujets ont été mis en discussion le 25 juin. Tous les membres de la Commission avaient encore devant les yeux le spectacle dramatique et émouvant dont, la veille, ils avaient été les témoins.

M. le ministre Huysmans assistait à la séance de la Commission. Il avait tenu à faire connaître à la Commission, en premier lieu, les renseignements sur l'étendue du désastre.

Les voix étaient voilées tant l'émotion était vivre encore.

Le Président se fit l'interprète de ses collègues pour présenter au ministre et aux familles des victimes, l'hommage des condoléances sincèrement attristées des membres de la Commission.

Visiblement ému, le ministre remercia et donna à la Commission la primeur de la déclaration qu'il se proposait de faire, l'après-midi devant les Chambres : 17 morts, 5 disparus, 13 blessés graves. Archives détruites à 95 %, tout au moins en ce qui concerne les dossiers du personnel enseignant primaire et moyen. Le ministre sollicite le concours de chacun dans la situation difficile où il se trouve, notamment en lui permettant de trou-

en proefnemingen, die aan sommige scholen verbonden zijn, inlichtingen te verkrijgen, die hen in hun vak van dienst kunnen wezen.

— De moeilijke werving van onderwijzend personeel voor de technische scholen.

— De onmisbare opleiding van de leraars door middel van normaalleergangen.

— Het in studie nemen van het vraagstuk der ceramiekbedrijven.

De verslaggever deelt aan de commissie mede, dat hij een document met alle wensen, welke de Commissie verleden jaar bij het onderzoek van de begroting voor 1946 heeft aangenomen, opgesteld en aan het departement van Openbaar Onderwijs bezorgd heeft.

Schone Kunsten — Letteren Hoger Onderwijs

Deze onderwerpen zijn op 25 Juni in behandeling genomen. Alle commissieleden hadden nog het dramatisch en ontroerend schouwspel voor ogen dat zij de dag te voren bijgewoond hadden.

De Heer Minister Huysmans was aanwezig op de commissievergadering. Hij had er prijs op gesteld, de commissie in de eerste plaats te komen inlichten over de omvang van de ramp.

De ontroering was zo sterk, dat de stem van de sprekers nog beefde.

De voorzitter trad als tolk op van zijn collega's, om aan de Minister en aan de families van de slachtoffers de oprechte deelneming van de commissieleden in de rouw aan te bieden.

De Minister dankte zichtbaar ontroerd. Hij gaf aan de Commissie eerst kennis van de verklaring, die hij in de namiddag voor de Kamers zou afleggen : 17 doden, 5 vermisten, 13 zwaar gewonden, 95 t.h. van het archief verwoest, althans wat de dossiers van het onderwijzend personeel bij lager en middelbaar onderwijs betreft. De Minister vroeg ieders medewerking in de moeilijke toestand, waarin hij verkeert, vooral door hem in staat te stellen, om voor het herstel

ver, pour la restauration de son département, l'argent nécessaire, sans passer par la voie ordinaire.

Le Président lui a promis cette aide au nom de tous et il a bien fait.

Le ministre, alors, parlant de l'enseignement en général dit qu'une coordination s'imposait entre les divers degrés, afin d'éviter les doublets et les triplets.

A propos de l'enseignement universitaire il fit, une fois de plus, la constatation de la chute qui se produit dans les effectifs de cet enseignement, à mesure qu'avancent les études. La moitié des étudiants inscrits en 1re année n'arrivent pas à la fin des études. C'est pourquoi il faut arriver à écarter de l'université ceux qui, quelle-que soit leur origine, sont inaptes aux hautes études. Le ministre est d'avis qu'il faudrait « une année d'essai », une année d'expérience à l'université, avant d'y admettre définitivement les étudiants.

— Ceci est à rapprocher de l'épreuve de maturité, dont il a été question et que pratique l'U. L. B. —

Questionné au sujet de l'art lyrique, le ministre déclara ceci : « Nous sommes dans une période de compression des dépenses, mais, d'autre part, il est nécessaire d'augmenter certains crédits. Ainsi, il est impossible de continuer à exploiter les théâtres lyriques, si l'on n'augmente pas les crédits accordés à ceux-ci.

Nous sommes convenus, mes collègues et moi, qu'il serait préférable de laisser passer les budgets sans amendements. Nous rectifierons dans quelques semaines par feuillet d'amendements ».

Questionné sur l'organisation du **Théâtre nationale**, le ministre annonça qu'il en parlerait prochainement avec quelque détail, mais qu'il se bornait aujourd'hui à dire ceci : « Il y a le théâtre parlé, à propos duquel aucune question ne se pose. Mais il y a le

van zijn departement het nodige geld te vinden, zonder de gewone weg te moeten volgen.

De Voorzitter beloofde hem die hulp in aller naam, en hij heeft goed gedaan. De Minister sprak vervolgens over het onderwijs en zegde dat tussen de verschillende graden coördinatie geboden was ten einde tweemaal of driemaal dezelfde klassen te vermijden.

In verband met het **hoger onderwijs** wees hij nogmaals op de afval, die bij de studenten waar te nemen valt, naarmate de studies vorderen. De helft van de studenten uit het eerste jaar geraken niet tot het einde van de studies. Daarom moet men er toe komen, uit de universiteit diegenen te weren, die geen aanleg hebben voor hogere studies, van welke afkomst zij ook mogen zijn. De Minister is van oordeel dat er een "proefjaar" zou moeten ingevoerd worden, een jaar van proefneming op de universiteit vóór dat de studerenden voorgoed worden toegelaten. ten.

— Dit kan vergeleken worden met de maturiteitsproef, waarvan sprake geweest is en die op de Brusselse Universiteit wordt toegepast.

Op een vraag in verband met de **lyrische kunst** antwoordde de Minister het volgende:

« Wij zijn in een periode van inkrimping der uitgaven, doch aan de andere kant moeten sommige kredieten verhoogd worden. Aldus is het onmogelijk nog verder de lyrische schouwburgen op gang te houden, als de kredieten van deze niet verhoogd worden. »

« Ik ben met mijn collega's overeengekomen, dat het best ware de begrotingen zonder amendementen te laten doorgaan. Wij zullen binnen enkele weken verbeteringen aanbrengen door middel van lijsten van amendementen. »

Op een vraag in verband met de organisatie van het **Nationaal Toneel** antwoordde de Minister, dat hij daar binnenkort iets uitvoeriger zou over spreken en dat hij derhalve nu volstond met te zeggen :

théâtre lyrique. Sur ce point il faut reconnaître au théâtre national français un dynamisme certain. Le théâtre national flamand a un champ plus limité. En bornant son activité aux villes de Bruxelles, Anvers et Gand, il est plus sédentaire. Nous en reparlerons ».

Un membre parle de la nécessité d'octroyer des bourses aux éléments doués et pauvres qui fréquentent les écoles à caractère d'art.

Sur ce point le rapporteur a donné de précieux renseignements dans la 3e partie du rapport.

Un membre voudrait connaître la répartition des crédits :

1° en matière d'**orientation professionnelle**;

2° en matière de **service national de la Jeunesse**.

La réponse détaillée est sollicitée du département.

Pour le moment, le rapporteur répond :

Orientation professionnelle : art. 8 litt. 52 du budget. Dépenses de matériel 1.200.000 frs et art. 18 du budget. Dépenses facultatives 1.200.000 frs.

Service de la Jeunesse : art. 55 : 10.000.000 de frs.

Deux membres voudraient savoir le crédit attribué au Festival du film.

Réponse : 10.000.000 de frs. art. 76 du budget.

Enfin un commissaire a déclaré qu'il considère souhaitable la création d'un Musée de l'Etat dans chaque chef-lieu de province et il a annoncé qu'il compte déposer une proposition de loi tendant à cette création.

En la séance du 2 juillet la Commission a adopté le budget à l'unanimité.

Le rapport a recueilli l'unanimité.

Le rapporteur,
L. MATAGNE.

Le Président,
P. LIBOIS.

« Er bestaat een gesproken toneel, waaromtrent geen enkele vraag te stellen is. Maar er bestaat ook een lyrisch toneel. Op dit gebied moet aan het Frans nationaal toneel van ons land een werkelijk dynamisme erkend worden. Het Vlaams Nationaal toneel heeft een beperkter arbeidsveld. Doordat het zijn werking beperkt tot de steden Brussel, Antwerpen en Gent leidt het ook een stiller leven. Wij zullen daar nog over spreken ».

Een lid spreekt over de noodzakelijkheid van studiebeurzen voor begaafde doch arme jongeren, die kunstscholen bezoeken. Hieromtrent geeft de verslaggever kostbare gegevens verstrekt in het derde deel van het verslag.

Een lid zou gaarne vernemen, hoe de kredieten verdeeld zijn :

1) In zake **beroepsvoorlichting**;

2) In zake de **ationale dienst voor de jeugd**.

Er is een omstandig antwoord gevraagd aan het departement.

Voorlopig antwoordt de verslaggever :

Beroepsvoorlichting : artikel 8, litt. 52 van de begroting. Uitgaven voor materieel : 1.200.000. frank, en artikel 18 van de begroting : Facultatieve toelagen: 1.200.000 fr.

Dienst voor de Jeugd : Artikel 55 10.000.000 fr.

Twee leden zouden gaarne het krediet kennen, dat aan het Filmfestival is verleend :

Antwoord : 10.000.000 fr., art. 76 van de begroting.

Ten slotte heeft een commissielid verklaard dat hij de stichting van een Rijksmuseum in elke provinciehoofdplaats voor wenselijk houdt en kondigde dat lid aan, dat hij daartoe een wetsvoorstel denkt in te dienen.

Ter vergadering van 2 Juli nam de Commissie de begroting eenstemming aan.

Dit verslag is eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,
L. MATAGNE.

De Voorzitter,
P. LIBOIS.